

Daltonschool

Elst

Dalton(werk)boek

Voorwoord

Dit is het Dalton(werk)boek van de openbare Daltonschool Elst.

In dit Dalton(werk)boek staat beschreven hoe ons team het Daltononderwijs invulling geeft in de dagelijkse praktijk. Het document is een naslagwerk en borgingsdocument met daarin de meest voorkomende Daltonafspraken. Op deze manier willen we uniform kunnen werken en de afspraken gewaarborgd houden binnen de school.

Ons Dalton(werk)boek moet dienen als een 'levend' document waarin telkens opnieuw inhoud worden vernieuwd, aangepast, aangevuld en aangescherpt, want basisonderwijs en zeker Daltononderwijs is dynamisch en altijd in ontwikkeling.

Dit document is bestemd voor personen en instanties die zich op de hoogte willen stellen van ons Daltononderwijs:

- (nieuwe) leerkrachten, onderwijsassistenten, invalleerkrachten en stagiaires en pedagogisch medewerkers
- de MR-leden
- (nieuwe) ouders en verzorgers van de leerlingen van onze school
- het schoolbestuur
- de onderwijsinspectie
- visiteurs van de Nederlandse Dalton Vereniging
- andere (Dalton) basisscholen

1. Inleiding	1
1.1. Visie van Daltonschool Rhenen-Elst	1
1.2. Visie van de Nederlandse Dalton Vereniging	1
1.3. Lef	2
1.4. Kernwaarden	4
1.4.1 Kernwaarde zelfstandigheid	4
1.4.2 Kernwaarde samenwerken	5
1.4.3. Kernwaarde vrijheid en verantwoordelijkheid	5
1.4.4 Kernwaarde reflectie	5
1.4.5 Kernwaarde effectiviteit / doelmatigheid	6
2. Kernwaarden: leerlijnen en einddoelen.	6
2.1. Vrijheid en verantwoordelijkheid	6
2.2. Zelfstandigheid	7
2.3. Samenwerking	8
2.4. Reflectie	9
3. Leerkrachtcompetenties	10
3.1. Vrijheid & verantwoordelijkheid	10
3.2. Zelfstandigheid	12
3.3. Samenwerken	13
3.4. Reflectie	14
3.5 Kernwaarde Effectiviteit	15
4. Daltononderwijs op Daltonschool Rhenen- Elst	16
4.1. Symbolen en handelingswijzers	17
4.1.1. Dagkleuren	17
4.1.2. Weektaak	17
4.1.3. Dagplanning	18
4.1.4. Uitgestelde aandacht	18
4.1.5. Daltonblokje	19
4.1.6. Stoplicht	19
4.1.7. Eilandpassen	20
4.1.8. Stemniveaus	20
4.2. De hele dag Dalton	20
4.2.1. Dagplanning	21
4.2.2. Daltontijd	21
4.2.3. (Persoonlijke) ik-doelen	21
4.2.4. Portfolio-map/ikdoelen	22
4.3. Instructie en de taak	22
4.3.1. Expliciete Directe Instructie (EDI)	22
4.3.2. Instructietafel	24
4.3.3 Verschillende onderwijsbehoeften	24
4.3.4. Ambitiekaarten/leerlingprofiel	24
4.3.5. Kieskasten op niveau in de onderbouw	25
4.3.6. Keuzekasten in de midden- en bovenbouw	25
4.3.7. Zelf nakijken	25
4.3.8. Attent op talent	25
4.4. Manieren van werken	26
4.4.1. Zelfstandig werken	26

4.4.2. Samenwerken	27
4.4.2.1 Maatjes	27
4.4.2.2. Coöperatieve werkvormen	27
4.4.2.3. Rollen	28
4.4.2.4 Groep doorbrekend (samen)werken	29
4.5. Werkplekken	29
4.5.1. Klaslokaal	29
4.5.2. Hal	30
4.6. Reflectie en rapportage	30
4.6.1. Weektaak	30
4.6.2. Portfolio-map	30
4.6.3. Kind-oudergesprekken	31
5. Informatie	32
5.1. Nieuwe ouders	32
5.2. Schoolplan	32
5.3. Schoolgids	32
5.4. Nieuwsbrief	32
5.5. Website	32
6. Leerlingenraad	33
6.1 Wat zijn de taken en bevoegdheden van de leerlingenraad?	33
6.2 Hoe worden deze leerlingen gekozen?	33
6.3 Verloop van de vergaderingen en wie is erbij?	33
6.4 Functie van de leerlingenraad	33
7. Daltononderwijs in ontwikkeling op Daltonschool Rhenen-Elst	33
7.1. Daltonleerkracht	33
7.2. Daltoncoördinator	34
7.3. Borging	35
7.4. Voortgang en aanbevelingen visitatie	35
7.5 Dalton ontwikkelplan (DOP) en meerjarenplanning	36
7.5.1 DOP	36
7.5.2 Meerjarenplanning	39

1. Inleiding

Totstandkoming van ons Daltonboek

We hebben dit schooljaar gekozen om een 'nieuw' Daltonboek te schrijven, omdat ons vorige boek geen levend document meer was. Dit kwam o.a. door enkele wisselingen binnen ons team. Niet iedereen is zich niet altijd bewust van het Dalton handelen. Ze hebben de werkwijze van onze school overgenomen, maar weten niet altijd wat de achterliggende gedachte hiervan is.

Daarnaast heeft een bezoek van de inspectie met het daaruit vloeiende rapport een grote impact gehad op het onderwijs op school. Er is veel aandacht besteed aan het verbeteren van de opbrengsten. Het onderwijs is flink op de schop gegaan. Zo werden o.a. analyse van resultaten, instructie d.m.v. het EDI-model en coöperatieve werkvormen ingevoerd. Hierdoor stond de Dalton ontwikkeling minder vaak op de agenda.

Een gevolg van dit alles was dat individuele collega's zich zelfstandig ontwikkelden op het gebied van Dalton, zoals het invoeren van ambitieplannen. Aan de ene kant getuigt dit van zelfstandigheid, verantwoordelijkheid en lef, maar aan de andere kant was dit niet meer conform aan de doorgaande lijn zoals deze was beschreven in het vorige Daltonbeleidsplan.

Naar aanleiding van een (k)ijkwijzer en de Daltonspiegel op het gebied van zelfstandigheid, samenwerken en vrijheid & verantwoordelijkheid is in beeld gebracht wat de huidige situatie en de wenselijke situatie is. Resultaten van dit 'onderzoek' zijn in dit Daltonboek verwerkt.

1.1. Visie van Daltonschool Rhenen-Elst

Daltonschool Rhenen-Elst is een openbare Daltonschool, waarbinnen alle kinderen, ouders, leerkrachten en andere betrokkenen samenwerken aan goed Daltononderwijs in een veilige omgeving. Op onze school is iedereen welkom.

We leren kinderen samenwerken, elkaar respecteren en accepteren. We werken aan zelfstandigheid. Kinderen kunnen daardoor een actieve onderzoekende houding verkrijgen, waardoor ze later zich kunnen ontwikkelen tot zelfbewuste kritische mensen. We geven kinderen keuzevrijheid. Kinderen mogen kiezen en mogen zich verder ontwikkelen op gebieden waar hun interesses/creativiteit ligt. Kinderen werken aan een taak op maat, waarbij zij zelf mogen kiezen in welk tempo, waar en op welk tijdstip zij dit maken. Kinderen op onze school leren reflecteren op eigen handelen, maar leren ook kritisch te kijken naar de wereld om zich heen.

Wij vinden dat we kinderen moreel en cultureel moeten vormen. Kinderen worden gestimuleerd om zelfredzaam en sociaal verantwoordelijk te zijn. Daarbij spelen ouders een belangrijke rol. Ouders worden in onze school betrokken bij de ontwikkelingen, die gaande zijn in de school. De leerkrachten, het kind en de ouders werken daarbij samen.

De ontwikkeling van het kind staat centraal. Zij moeten zich voorbereiden op het leven, werken en samenleven in de huidige maatschappij.

Korter verwoord in onze missie:

"Samen leren voor de toekomst".

1.2. Visie van de Nederlandse Dalton Vereniging

De visie

'De opbrengst, dat ben ik'

- Het Daltononderwijs geeft inhoud aan een brede vorming waarbij intellectuele en creatieve groei in evenwicht zijn met sociale en persoonlijke groei. Een leerling wordt uitgedaagd het beste uit zichzelf te halen.
- Het Daltononderwijs biedt daartoe een leef- en leeromgeving waar leerlingen worden uitgedaagd zich te ontwikkelen tot mensen zonder vrees met een kritische en democratische grondhouding.

- Het Daltononderwijs wil een wezenlijke bijdrage leveren aan haar leerlingen om hen in staat te stellen te kunnen functioneren in een complexe samenleving door ondernemend en zelfverantwoordelijk te zijn in het leven, in het werken en in het samenleven.

De missie

'Daltononderwijs is iedere leerling gegund'

- Daltononderwijs staat voor een brede vorming (zowel cognitief, cultureel, sportief en sociaal-emotioneel) die bijdraagt aan een sterke persoonsontwikkeling.
- Daltononderwijs is adaptief onderwijs dat leerlingen past en uitnodigt om op basis van (zelf)vertrouwen uitdagingen aan te gaan om zich verder te ontwikkelen.
- Het kritisch onderzoekend benaderen van moderne ontwikkelingen en inzichten is op een Daltonschool vanzelfsprekend. Daarmee gaat het Daltononderwijs voortdurend met zijn tijd mee, zonder de doelmatigheid van onderwijs en de inbreng van een ondernemende leerling uit het oog te verliezen.

Het doel

'The fearless human being'

- Het Daltononderwijs stelt zich ten doel om het onderwijs efficiënter in te richten door de kerndoelen met betrekking tot de leerinhouden van het onderwijs af te stemmen op de behoeften, interesses en competenties van leerlingen.
- Een Daltonleerkracht leidt dit leerproces waar het nodig is en begeleidt het waar dat kan. Hij of zij stelt zich ten doel om het zelf werken en het met elkaar werken van leerlingen in een veilig pedagogisch klimaat te bevorderen door hen daartoe de ruimte te geven.
- Een Daltonleerling stelt zich ten doel om op een ondernemende en onbevreesde wijze zich kennis en vaardigheden eigen te maken.

1.3. Lef

We proberen het Daltononderwijs zo in te richten dat ieder individueel kind op Daltonschool Elst zich ontplooit tot een mens met lef!

Leven met elkaar (socialisatie)

In het kader van 'leven met elkaar' leren we de leerlingen oog te hebben voor onderlinge verschillen en overeenkomsten, deze te begrijpen en er vervolgens gebruik van te maken daar waar dat mogelijk is. Hier besteden we onder andere aandacht aan tijdens onze lessen van Kwink. Hierin wordt o.a. geleerd dat je weet wat je wilt, opkomen voor jezelf of een ander, communicatief zijn, inleven in een ander, onderhandelen, vrienden maken, contact maken.

We werken aan het accepteren en waarderen van onderlinge verschillen en overeenkomsten.

Eigenaarschap (personificatie)

"Eigenaarschap houdt in dat een leerling zich eigenaar voelt van zijn eigen werk. De leerling wil de stof leren omdat hij het nut ervan inziet. De wat oudere leerling wil bijvoorbeeld iets leren omdat het verband houdt met zijn toekomstplannen. Jongere leerlingen vinden de stof vaak vanuit zichzelf al interessant: ze willen de wereld snappen of ze willen iets zelf kunnen. Niet alle leerlingen hebben die nieuwsgierigheid van nature, maar als ze dat wél hebben, moet de school het blijven prikkelen. Voor leerlingen die minder leergierig zijn, is het belangrijk dat de docent zoekt naar triggers om toch een gevoel van eigenaarschap te laten ontstaan.

Een onderzoekende houding moet hiervoor gestimuleerd worden."

(Markusse, et al., 2014).

Een bijzondere vorm van eigenaarschap is het gedeelde eigenaarschap. Dit houdt in dat meerdere personen zich eigenaar voelen van één taak. Dat betekent dat zij kunnen samenwerken en

gedeelde verantwoordelijkheid voelen voor het eindresultaat. Vertrouwen in elkaar is daarbij essentieel.

KPC groep, 2010).

Onder eigenaarschap verstaan wij verder dat de leerling zich verantwoordelijk voelt voor het doel waaraan gewerkt wordt en de verantwoordelijkheid neemt om dit doel te halen. Een leerling kan alleen eigenaar zijn over de eigen ontwikkeling als het geleerd heeft systematisch te reflecteren op het eigen werk en naar aanleiding daarvan ook eigen leerdoelen kan formuleren. Wij streven ernaar om een goede balans te vinden tussen de instructies van de basisvakken (taal, lezen en rekenen) en zelfstandig werken. In deze tijd werken de leerlingen aan hun eigen leerdoelen en worden de basisvakken toegepast in een betekenisvolle situatie.

Focus op ontwikkeling (kwalificatie)

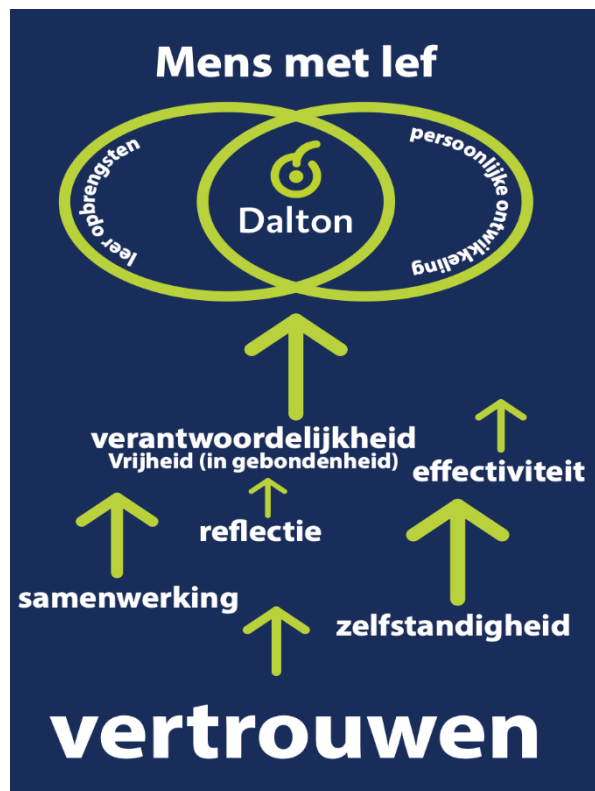
We besteden op school aandacht aan de volgende ontwikkelingsgebieden:

fysieke en motorische ontwikkeling: dit is de lichamelijke groei en de ontwikkeling van de motoriek;
de cognitieve ontwikkeling: dit is de ontwikkeling van het denken, de creativiteit, de waarneming en de fantasie;

de psychosociale ontwikkeling: dit is de ontwikkeling in relatie tot de sociale omgeving;

de morele ontwikkeling: dit is de ontwikkeling van het onderscheid tussen goed en kwaad.

Uiteraard voldoen wij in ons aanbod aan de door de overheid verplicht gestelde kerndoelen, zoals die te vinden zijn op de site van het SLO.

Zodra een kind aangemeld wordt op Daltonschool Rhenen-Elst wordt er begonnen met het vaststellen van zijn/haar niveau door middel van gesprekken met ouders en een (warme) overdracht met de peuterspeelzaal of de vorige school. Van daaruit start onze focus op ontwikkeling, waarbij we de hiervoor beschreven ontwikkelingsgebieden in ogenschouw nemen. Binnen de mogelijkheden van onze school krijgt elke leerling een zo passend mogelijk aanbod. Wij hechten hierbij veel waarde aan de afstemming tussen ouders, school en kind. Hierdoor doet het kind succeservaringen op en leert het met plezier. Ook groeit hierdoor het zelfvertrouwen en leert het kind dat het competent is. Kortom: de eigenwaarde wordt ontwikkeld. Het kind wordt een kind met LEF!

1.4. Kernwaarden

Om het Daltononderwijs gestalte te geven, wordt er uitgegaan van de 5 kernwaarden:

zelfstandigheid

samenwerken

vrijheid en verantwoordelijkheid

reflectie

effectiviteit / doelmatigheid

De kernwaarden helpen het onderwijs op Daltonschool Rhenen-Elst te richten op leren voor het leven door goed onderwijs. We richten ons zowel op socialisatie als personificatie en kwalificatie. Socialisatie is een proces waarin kinderen kennis nemen en deel uitmaken van tradities en praktijken. De centrale vraag daarbij is: 'Hoe verhoud ik mij tot de maatschappij?' De kinderen leren elkaars verschillen en overeenkomsten herkennen en benutten, waardoor er gewerkt wordt aan veiligheid, solidariteit, respect en tolerantie. Op die manier leren ze hun plek in de maatschappij en die van anderen te waarderen en in te zetten.

Personificatie is een proces van individualisering van de leerling. Het kind moet uiteindelijk in staat zijn om autonoom tot een beslissing te komen. Dit vraagt doorzettingsvermogen en leidt tot trots zijn op wie je bent en wat je bereikt. Het uiteindelijk durven uitdragen waar je voor staat vereist zelfkennis die in de loop der jaren ontwikkeld wordt.

Kwalificatie is het verwerven van kennis, vaardigheden en houdingen die mensen in staat stellen iets te doen, op een bepaalde manier te handelen. Hierbij wordt niet alleen gedacht aan schoolse vaardigheden zoals taal, lezen, rekenen en kennis van de wereld, maar ook bijvoorbeeld aan betekenisvol leren, leren doorzetten, probleemoplossend denken en het maken van eigen keuzes.

De 'inhoud' van de kernwaarden wordt in dit Daltonboek beschreven.

1.4.1 Kernwaarde zelfstandigheid

"Experience is the best and indeed the only real teacher" (Parkhurst)

Zelfstandig leren en werken op een Daltonschool is actief leren en werken. Een leerling wil doelgericht werken aan een taak of opdracht en is in staat om tijdens dit leerproces hulp te zoeken

indien noodzakelijk. Deze manier van werken stimuleert het probleemoplossend denken van leerlingen.

Om later als volwassene goed te kunnen functioneren moet een leerling leren beoordelen welke beslissingen hij/zij moet nemen en wat de gevolgen daarvan zijn. De keuzevrijheid dwingt een leerling tot het nemen van zelfstandige beslissingen die voor hem effectief en verantwoord zijn.

1.4.2 Kernwaarde samenwerken

“The school functions as a social community” (Parkhurst)

Een Daltonschoon is een leefgemeenschap waar leerlingen, leerkrachten en ouders, schoolleiding en bestuur op een gestructureerde wijze samen leven en werken. Een Daltonschoon is ook een leeromgeving waar leerlingen en leerkrachten iets van en met elkaar leren. Doordat leerlingen samen met leerkrachten en medeleerlingen aan hun leertaken werken, leren zij met elkaar om te gaan en leren zij dat zij elkaar kunnen helpen.

Het verwerven van kennis en vaardigheden in samenwerking met anderen kan het leren vergemakkelijken. Leerlingen leren dat er verschillen bestaan tussen mensen. Ze leren naar elkaar te luisteren en respect te hebben voor elkaar. Als leerlingen met elkaar samenwerken, ontwikkelen ze sociale vaardigheden en leren ze reflecteren op de manier waarop ze leren, zoals het beoordelen van de eigen inbreng en die van medeleerlingen, het aangaan van de dialoog, het leren omgaan met teleurstellingen en het ervaren van een meeropbrengst uit de samenwerking. Het uiteindelijke doel is democratisch burgerschap. Een Daltonschoon is een oefenplek voor democratisering en socialisering.

1.4.3 Kernwaarde vrijheid en verantwoordelijkheid

“Freedom and responsibility together perform the miracle” (Parkhurst)

Vrijheid is noodzakelijk om eigen keuzes te kunnen maken en eigen wegen te vinden. Vrijheid in het Daltononderwijs is de gelegenheid krijgen om het taakwerk zelf te organiseren. De opgegeven leerstof en de eisen die daaraan worden gesteld, de tijdslijm, de werkafspraken en de schoolregels vormen de grenzen waarbinnen de leerlingen hun vrijheid leren gebruiken. Een leerling leert verantwoordelijkheid voor zichzelf en de omgeving te dragen, als zijn omgeving hem daarvoor de ruimte en mogelijkheden biedt.

Door leerlingen meer vrijheid te bieden, kunnen zij eigen keuzes maken en een actievere leerhouding ontwikkelen. Maar vrijheid betekent niet dat alles zomaar kan en mag. Het is een taak van de leerkracht om iedere leerling een structuur aan te bieden om vrijheid binnen grenzen te leren hanteren. Leerlingen krijgen de ruimte om te ontdekken en te experimenteren, maar worden tegelijkertijd ook geconfronteerd met de relatie tussen wat ze doen en wat dat oplevert. Dat is voor leerlingen een geleidelijk leerproces, waarin zelfkennis en zelfinschatting een grote rol spelen.

1.4.4 Kernwaarde reflectie

“I would be the first to hear welcome criticism” (Parkhurst)

Nadenken over je eigen gedrag en je eigen werk is op Daltonschoolen belangrijk. Op veel Daltonschoolen maken leerlingen vooraf een inschatting van de moeilijkheidsgraad en de tijd van de opdrachten. Achteraf wordt hierover ook een feitelijke beoordeling gegeven en worden in gesprekjes regelmatig de inschattingen vooraf en de feitelijke beoordelingen achteraf met elkaar vergeleken. In zulke gesprekjes kan er dan bijvoorbeeld aandacht geschonken worden aan het feit

waarom een kind de rekenopgaven in de weektaak vooraf steeds moeilijker inschat dan ze (achteraf) blijken te zijn.

Op andere aspecten van het werken in de klas wordt op een soortgelijke wijze gereflecteerd. Zo wordt geleidelijk de vaardigheid in het zelfstandig werken en het samenwerken opgebouwd. Het kritisch benaderen van onderwijskundige ontwikkelingen en inzichten is op een Daltonschool vanzelfsprekend. Iedere docent die werkt op een Daltonschool reflecteert op zijn/haar onderwijspraktijk en professioneel handelen. Ook op schoolniveau vindt reflectie over de kwaliteit van het Daltononderwijs voortdurend plaats.

1.4.5 Kernwaarde effectiviteit / doelmatigheid

“Efficiency measure” a simple and economic reorganization of the school” (Parkhurst)

Dalton is een maatregel om effectiever te werken. Parkhurst wil met haar Dalton Plan het schoolse leren doelmatiger maken. Daarom zijn effectiviteit en efficiency al vanaf het begin twee belangrijke begrippen. Effectiviteit en efficiency vooronderstellen duidelijkheid over de onderwijsopbrengsten. Parkhurst vindt dat het onderwijs een brede functie heeft. Onderwijs behoort kinderen en jeugdigen ook cultureel en moreel te vormen, zodat ze zelfredzaam en sociaal verantwoordelijk worden: geoefend in, gewend aan en voorbereid op leven, werken en samenwerken.

Het Daltononderwijs is gericht op een effectieve inzet van tijd, menskracht en middelen. Parkhurst wil omwille van de efficiency leerlingen juist verantwoordelijkheid in handen geven. Zij stelt dat als leerlingen een taak krijgen, waar zij verantwoordelijkheid voor dragen en die ze in vrijheid zelf plannen en uitvoeren, het onderwijs dan veel effectiever is dan het stilzit- en luisteronderwijs dat zij zelf doorlopen heeft. Parkhurst maakt in haar Dalton Plan van kinderen al het ware kleine ondernemers, die verantwoordelijkheid leren dragen voor het schoolwerk, hun eigen werk, dat ze in vrijheid uitvoeren.

2. Kernwaarden: leerlijnen en einddoelen.

We hebben een aantal leerlijnen voor de kernwaarden opgesteld. Waar een leerling al voldoet aan de gestelde doelen van dat schooljaar, kan al vooruit gekeken worden naar de volgende doelen.

2.1. Vrijheid en verantwoordelijkheid

Einddoel groep 2

De leerling...

- kan zelf kiezen aan welke leerlingen hij hulp vraagt.
- kan zelf bepalen waar hij tijdens de taak gaat werken.
- kan rustig werken en praten.
- kan persoonlijk aangesproken worden door medeleerlingen en de leerkracht.
- reflecteert op het eigen werk.
- kan omgaan met uitgestelde aandacht, durft kleine vrijheden aan.
- houdt zich aan regels en afspraken.
- kan zijn materiaal kiezen.
- kan tijdens kleine kring zelf bepalen waar hij werkt.
- kan samen met de leerkracht of alleen de volgorde van zijn werk bepalen.
- weet wat er van hem als maatje verwacht wordt.

Einddoel groep 4

De leerling...

- kan zelf bepalen of zij/hij meedoet met de workshop.
- kiest tijdens andere activiteiten indien gewenst, voor een stille werkplek.

- houdt er rekening mee dat de klas een stille werkplek is, mits het stoplicht dit aangeeft.
- bepaalt tijdens taaktijd zelf de volgorde van de taken.
- heeft oog voor het maatje en voor de groep.
- is persoonlijk aanspreekbaar.
- kan het eigen werk nakijken van zelfstandige lessen.
- kan verantwoording afleggen over zijn doen en laten.
- bepaalt bij de taak de volgorde van de verplichte taken.
- kan uit verschillende keuze-opdrachten kiezen.
- denkt mee bij het opstellen van zijn persoonlijke planning.
- heeft inbreng in het groepsgebeuren.

Einddoel groep 6

De leerling...

- kijkt het eigen werk secuur na.
- geeft zelf invulling aan de planning van leerstof.
- kan zelf een maatje kiezen om mee samen te werken.
- kan door gebruik te maken van het bord zelf zijn taaktijd indelen.

Einddoel groep 8

De leerling...

- kan zelf bepalen of hij/zij wil samenwerken of niet.
- kan tijdens groepsopdrachten samen met zijn groepje taken verdelen zodat het project goed verloopt en zet de coöperatieve werkvormen in.

2.2. Zelfstandigheid

Einddoel groep 2

De leerling...

- kan zelfstandig zijn jas aan/uitdoen, beker e.d. wegzetten, tas opruimen.
- kan zelfstandig het toilet bezoeken (soms m.u.v. knopen).
- kiest zelf uit de kast materiaal, werkt ermee en ruimt het weer op.
- kan zelfstandig kiezen wanneer hij een taak maakt.
- evalueert een taak.
- kan na de instructie zelfstandig opdrachten uitvoeren.
- heeft een goede zithouding.
- kan zelfstandig werken op een zelfgekozen werkplek (klas, gang, hoeken).
- durft hulp te vragen aan klasgenootjes of de leerkracht.
- durft nee te zeggen.
- weet waar het zijn gemaakte werkjes neer moet leggen.
- houdt zich aan de klassenregels.
- kan ongeveer 15 minuten omgaan met uitgestelde aandacht.

Einddoel groep 4

De leerling...

- kan zijn eigen werk inplannen (per dag).
- pakt zelf materialen voor de taak en ruimt deze ook weer op.
- kan werken in verschillende groesgroottes.
- kiest zijn eigen werkplek, afhankelijk van de taak.
- evalueert zijn taak en werkhouding.
- kan omgaan met uitgestelde aandacht.
- kent het gebruik van materialen.
- vraagt zelf om hulp en biedt ook zelf hulp aan.
- verbetert nagekeken werk volgens afspraak.
- kan individueel werken.
- werkt taakgericht.
- houdt zelf de weektaak bij (afkleuren).

- evalueert zelf de weektaak

Einddoel groep 6

De leerling...

- plant zelf het eigen werk in voor de hele week.
- benoemt zelf zijn eigen leerdoelen op de weektaak.
- kent de regels voor het werken aan de taak.
- evalueert het eigen functioneren.
- gaat slim en goed (effectief) om met de (werk)tijd.
- levert op een positieve wijze kritiek.
- kiest zelf goede leerstof bij het doelenwerk.
- corrigeert het eigen werk (taal, spelling, rekenen)

Einddoel groep 8

De leerling...

- deelt de eigen (werk)tijd goed in.
- analyseert en controleert zijn eigen werk.
- weet wat zijn eigen leerstijl is.
- plant zijn "huiswerk" zelf in.
- weet hoe hij een agenda moet gebruiken.
- kan zelfstandig conflicten oplossen.
- vraagt anderen om hulp waar nodig.
- levert en ontvangt op positieve wijze kritiek

2.3. Samenwerking

Einddoel groep 2

De leerling...

- weet hoe iemand heet.
- zegt de naam van iemand.
- vraagt hoe iemand heet.
- begroet iemand.
- vraagt iemand om hulp.
- zegt iemand ergens mee te stoppen, wanneer hier duidelijke afspraken over zijn gemaakt.
- vraagt zijn spullen terug.
- luistert naar een ander.
- geeft aan dat het last heeft van een ander.
- laat een ander uitpraten.
- werkt samen met schoolmateriaal.
- reageert op wat een ander zegt.
- werkt samen met een maatje.

Einddoel groep 4

De leerling...

- praat mee over het maken van een opdracht.
- werkt in wisselende groepsgrootte.
- reageert op wat een ander zegt.
- biedt aan om iets uit te leggen aan een ander.
- vraagt hulp aan een ander.
- gaat om met verschillen in de groep.
- geeft een ander een complimentje.
- is samen met anderen verantwoordelijk voor een positieve sfeer in de klas.

Einddoel groep 6

De leerling...

- voorziet van positieve feedback.
- komt afspraken en beloften na.

- werkt samen met alle groepsgenoten.
- helpt een ander zonder voor te zeggen.
- wil en durft initiatief te nemen.
- zegt op vriendelijke wijze dat het ergens niet mee eens is.
- neemt feedback van anderen aan.
- lost samen met anderen een probleem op.
- spreekt een overlegmoment af.
- stelt een hulpvraag.
- vraagt om herhaling als het iets niet begrijpt.
- is behulpzaam.
- staat open voor ideeën van een ander.
- toont belangstelling in wat een ander zegt.
- uit teleurstellingen.
- laat iemand uitpraten.
- voert verschillende rollen uit (stilte- en taakkapitein).

Einddoel groep 8

De leerling...

- verdeelt samen met anderen taken m.b.v. rollenkaarten.
- helpt anderen, zoals het zelf geholpen wil worden.
- zegt het rustig als het ergens niet mee eens is.
- werkt met alle leerlingen samen.
- staat open voor ideeën van anderen.
- presenteert iets vanuit een werkgroepje en durft initiatief te nemen.
- lost samen met anderen een probleem op.
- accepteert de mening van een ander.
- heeft een goede luisterhouding.
- stelt gerichte vragen.
- geeft zijn eigen mening.
- gaat op een positieve manier met feedback om.
- werkt samen met leerlingen die op een ander niveau werken.

2.4. Reflectie

Einddoel groep 2

De leerling...

- kan vooruit kijken op de taak
- zegt wat hij nodig heeft om een taak te maken.
- weet of hij een taak kan maken.
- weet hoe hij hulp kan vragen.
- kan nadenken over het gemaakte werk.
- kan vertellen hoe iets is gegaan.
- kan vertellen wat hij geleerd heeft.
- kan nadenken over zijn/haar gedrag.
- kan vertellen hoe het samenwerken is gegaan
- kan vertellen wat hij heeft gedaan
- denkt na over wat hij de volgende keer anders kan doen.

Einddoel groep 4

De leerling...

- kan vooruit kijken op de taak
- zegt wat hij nodig heeft om een taak te maken.
- weet of hij een taak kan maken.
- weet hoe hij hulp kan vragen.
- kan nadenken over het gemaakte werk.
- vertelt hoe iets is gegaan.
- geeft aan wat hij geleerd heeft.

- kan nadenken over zijn/haar gedrag.
- vertelt hoe het samenwerken is gegaan
- vertelt wat hij heeft gedaan

Einddoel groep 6

De leerling...

- kan vooruit kijken op de taak
- benoemt wat hij nodig heeft om een taak te maken.
- schat in of hij een taak kan maken
- kan samen met de leerkracht inschatten of hij instructie nodig heeft.
- kan nadenken over het gemaakte werk
- vertelt of een opdracht te moeilijk of te makkelijk was.
- legt uit of het doel van de opdracht is behaald.
- geeft aan wat wel en niet goed lukte.
- kan nadenken over zijn/haar gedrag
- vertelt hoe het samenwerken/ spelen is gegaan.
- kan zijn gedrag en effect hiervan benoemen in verschillende situaties.

Einddoel groep 8

De leerling...

- kan vooruit kijken op de taak
- zegt wat hij nodig heeft om een taak te maken.
- weet of hij een taak kan maken.
- hoe hij hulp kan vragen.
- kan nadenken over het gemaakte werk.
- vertelt hoe iets is gegaan.
- geeft aan wat hij geleerd heeft.
- kan nadenken over zijn/haar gedrag.
- vertelt hoe het samenwerken is gegaan
- vertelt wat hij heeft gedaan
- denkt na over wat hij de volgende keer anders kan doen.
- vertelt en beschrijft wat hij de volgende keer anders/hetzelfde zou doen en waarom hij dat zou doen.

3. **Leerkrachtcompetenties**

De leerkrachten die op een Daltonschool werken zorgen dat zij de kernwaarden van Daltononderwijs uitdragen en voorleven.

3.1. **Vrijheid & verantwoordelijkheid**

Van de leerkrachten wordt verwacht dat ze...

- dezelfde invulling geven aan en kunnen omgaan met de begrippen: vrijheid en verantwoordelijkheid.
- hun eigen verantwoordelijkheid nemen en verantwoording kunnen afleggen bij hun leidinggevende.
- een week- en of dagtaak (op maat) kunnen maken, waarin een hoeveelheid onderwijsactiviteiten over een bepaalde tijdsperiode staat aangegeven, die de leerlingen zelf kunnen plannen.
- de leerlingen op passende wijze begeleiden en sturing geven waar nodig;
- de leerlingen benaderen als een persoon in ontwikkeling die schoolwerk als taak aanneemt en zich eigen maakt.
- uitgaan van de mogelijkheden van de leerlingen en hun handelen er op is.
- gericht zijn op de motivatie en het zelfvertrouwen van de leerling te vergroten.
- de taak zien als een wederzijdse werkovereenkomst met hun leerling.
- hun leerlingen aanspreken op de eigen verantwoordelijkheden van hun leerproces.
- systematisch de vorderingen van hun leerlingen volgen.

- een doelmatige instructie geven d.m.v. EDI.
- zich bij hun leerkrachthandelen zichzelf regelmatig de 'why' vraag stellen t.o.v. de leerlijn.

Groep 1/2

- De leerkracht zorgt voor situaties waarbij leerlingen hulp kunnen vragen aan andere leerlingen
- De leerkracht zorgt voor situaties waarbij leerlingen zelf kunnen kiezen aan wie ze hulp vragen.
- De leerkracht zorgt voor een werksfeer waarin leerlingen leren rustig te werken en te praten.
- De leerkracht leert de attitude aan waardoor leerlingen aanspreekbaar zijn voor medeleerlingen en de leerkracht.
- De leerkracht creëert situaties waarbij de leerlingen leren omgaan met uitgestelde aandacht.
- De leerkracht zorgt voor duidelijke regels en afspraken.
- De leerkracht zorgt voor situaties waarbij leerlingen zich aan afspraken en regels moeten houden en dit kunnen oefenen.
- De leerkracht geeft de leerlingen de ruimte om zelf materialen te kunnen kiezen.
- De leerkracht geeft de leerlingen de keuze om tijdens de kleine kring zelf te bepalen waar het werkt.
- De leerkracht geeft de leerlingen de keuze om voor een deel zelf de volgorde van het werk te bepalen.
- De leerkracht leert leerlingen oefenen met de rol als maatje.

Groep 3/4

- De leerkracht laat de leerling het eigen werk nakijken bij sommige vakken.
- De leerkracht stimuleert de leerling zichzelf te verantwoorden.
- De leerkracht leert de leerlingen zelf invulling te geven aan een basistaak.
- De leerkracht laat de leerling uit verschillende keuzeopdrachten kiezen.
- De leerkracht geeft de leerlingen het aankunnen de verantwoordelijkheid om zelf te bepalen of zij meedoen met de instructie voor rekenen.
- De leerkracht geeft de leerlingen de verantwoordelijkheid om te kiezen voor een stille werkplek.
- De leerkracht geeft de leerlingen de verantwoordelijkheid om de leerlingen zelf de volgorde van de taken te laten bepalen.
- De leerkracht zorgt voor situaties waarbij de leerlingen de persoonlijk aangesproken kunnen worden en deze vaardigheid geoefend wordt.
- De leerkracht zorgt voor situaties waarbij de leerlingen kunnen kiezen uit verschillende opdrachten

Groep 5/6

- De leerkracht geeft de leerlingen de verantwoordelijkheid om zelf hun werk secuur na te kijken.
- De leerkracht geeft de leerlingen de verantwoordelijkheid om zelf te bepalen hoe lang een taak gaat duren.
- De leerkracht geeft de leerlingen de verantwoordelijkheid om zelf te verantwoordelijkheid om zelf te bepalen of zij meedoen met de instructies.

Groep 7/8

- De leerkracht geeft de leerlingen de verantwoordelijkheid om zelf te bepalen of zij willen samenwerken of niet.
- De leerkracht geeft de leerlingen de verantwoordelijkheid om in het groepje zelf de taken te verdelen met als doel dat het project goed verloopt.
- De leerkracht zorgt voor feedbackmomenten en stimuleert het geven van opbouwende kritiek.

3.2. Zelfstandigheid

Van de leerkrachten wordt verwacht dat ze...

- een begeleidende rol aannemen.
- de leerlingen stimuleren om problemen zelf op te lossen, werk zelf te plannen en het zelf te beoordelen.
- gelet op de aard, behoeften en mogelijkheden, de didactiek aanpassen aan de leerlingen.
- de beschikking hebben over didactische alternatieven en oog voor verschillende oplossingsstrategieën.
- de leerlingen individueel kunnen benaderen.
- de coachende rol aannemen binnen het Daltononderwijs.
- helper zijn bij het proces, maar een stapje terug doen tijdens de uitvoeringsfase (het zelfstandig werken).

Groep 1/2

- De leerkracht zorgt ervoor dat alle leerlingen een eigen plek aan de kapstok hebben voor hun jas en tas.
- De leerkracht zorgt voor duidelijke plekken voor het eten en drinken.
- De leerkracht heeft afspraken gemaakt over het toiletgebruik.
- De leerkracht zorgt voor voldoende keuzemateriaal in de klas.
- De leerkracht zorgt voor opdrachten die leerlingen grotendeels zelfstandig kunnen uitvoeren.
- De leerkracht leert leerlingen hulp te vragen bij een andere klasgenoot.
- De leerkracht heeft binnen de klas een duidelijk symbool voor uitgestelde aandacht, nl. het stoplicht.

Groep 3/4

- De leerkracht laat de leerling het eigen werk nakijken bij sommige vakken.
- De leerkracht heeft vaste plekken binnen de klas waar de taken liggen en ingeleverd kunnen worden.
- De leerkracht geeft de leerlingen de mogelijkheid om te kiezen voor een (stille) werkplek.
- De leerkracht heeft binnen de klas een duidelijk symbool voor uitgestelde aandacht.
- De leerkracht leert leerlingen hulp te vragen bij een andere klasgenoot.
- De leerkracht bespreekt met de leerlingen hoe de dag- of weektaak werkt.

Groep 5/6

- De leerkracht geeft de leerlingen de verantwoordelijkheid om zelf hun werk secuur na te kijken.
- De leerkracht levert zelf op een positieve wijze kritiek naar de leerlingen.
- De leerkracht leert de leerlingen zelf invulling te geven aan een onderdeel van de basistaak.
- De leerkracht zorgt dat er op de weektaak ruimte is voor de leerlingen om aan hun eigen leerdoelen te werken.
- De leerkracht zorgt voor een gevarieerd aanbod.

Groep 7/8

- De leerkracht geeft de leerlingen de verantwoordelijkheid om zelf te bepalen of zij willen samenwerken of niet.
De leerkracht geeft de leerlingen de verantwoordelijkheid om zelf te bepalen hoe lang een taak gaat duren.
- De leerkracht zorgt voor feedbackmomenten en stimuleert het geven van opbouwende kritiek.
- De leerkracht heeft kennis van de verschillende leerstijlen van leerlingen.
- De leerkracht geeft leerlingen de kans om conflicten zelfstandig op te lossen.

3.3. Samenwerken

Van de leerkrachten wordt verwacht dat ze...

- kennis delen en ervaring met collega's.
- een actieve bijdrage leveren in het eindresultaat.
- anderen motiveren om input te geven.
- zorgen voor een correcte informatievoorziening.
- aandachtig kunnen luisteren.
- behulpzaam, eerlijk, vriendelijk, flexibel, tactvol en veelzijdig zijn.

Zodat:

- ze in samenwerking met de collega's constructief zijn met als doel samen de taak vorm te geven en het onderwijsaanbod constant te evalueren en waar nodig te verbeteren.
- ze de leerlingen de kans bieden zich verder sociaal te ontwikkelen door het lokaal en de school zo in te richten dat dit een sociale oefenruimte wordt;
- ze in staat zijn het beste uit de leerlingen te halen door ze veelvuldig in de gelegenheid te stellen om samen te werken met andere leerlingen.

Groep 1/2

- De leerkracht biedt stimulerende gespreksactiviteiten aan, die bijdragen aan de communicatieve vaardigheden van de leerling.
- De leerkracht initieert sociale activiteiten, waarin normbesef en culturele waarden een belangrijke rol spelen.
- De leerkracht initieert activiteiten, waarin leerlingen in gezamenlijkheid groepsregels opstellen.
- De leerkracht biedt enkele coöperatieve samenwerkingsvormen aan.
- De leerkracht biedt situaties aan die een probleemoplossende houding vereisen.

Groep 3/4

- De leerkracht biedt stimulerende gespreksactiviteiten aan, die bijdragen aan de communicatieve vaardigheden van de leerling.
- De leerkracht initieert sociale activiteiten, waarin normbesef en culturele waarden een belangrijke rol spelen.
- De leerkracht initieert activiteiten, waarin leerlingen in gezamenlijkheid groepsregels opstellen.
- De leerkracht biedt aanvullende coöperatieve samenwerkingsvormen aan.
- Biedt situaties aan die een probleemoplossende houding vereisen.
- Biedt situaties aan, waarin leerlingen onderling taken kunnen verdelen.

Groep 5/6

- De leerkracht biedt stimulerende gespreksactiviteiten aan, die bijdragen aan de communicatieve vaardigheden van de leerling.
- De leerkracht initieert sociale activiteiten, waarin normbesef en culturele waarden een belangrijke rol spelen.
- De leerkracht initieert activiteiten, waarin leerlingen in gezamenlijkheid groepsregels opstellen.
- De leerkracht biedt diverse coöperatieve samenwerkingsvormen aan.
- De leerkracht biedt regels van feedback geven en ontvangen aan.
- Biedt situaties aan die een probleemoplossende houding vereisen.
- Biedt situaties aan, waarin leerlingen onderling taken en rollen kunnen verdelen.

Groep 7/8

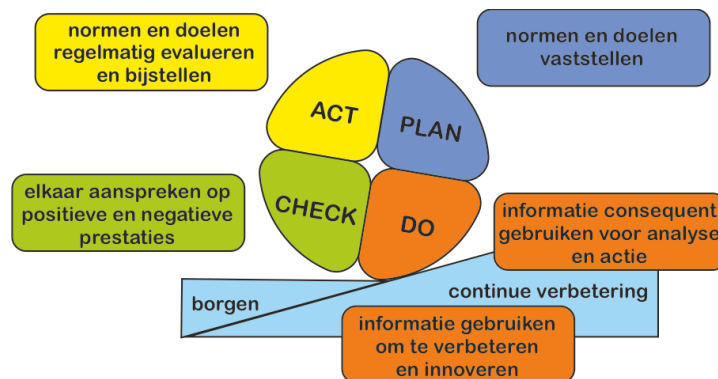
- De leerkracht biedt stimulerende gespreksactiviteiten aan, die bijdragen aan de communicatieve vaardigheden van de leerling.
- De leerkracht initieert sociale activiteiten, waarin normbesef en culturele waarden een belangrijke rol spelen.
- De leerkracht stimuleert het organiseren van deze activiteiten door de leerlingen.

- De leerkracht initieert activiteiten, waarin leerlingen in gezamenlijkheid groepsregels opstellen.
- De leerkracht biedt diverse coöperatieve samenwerkingsvormen aan .
- De leerkracht biedt regels van feedback geven en ontvangen aan .
- Biedt situaties aan die een probleemoplossende houding vereisen.
- Biedt situaties aan, waarin leerlingen onderling taken en rollen kunnen verdelen.

3.4. Reflectie

Van de leerkrachten wordt verwacht dat ze...

- gezamenlijk nadenken over de ontwikkelingen in de eigen schoolpraktijk.
- proberen samen een lerende organisatie te maken, dat ernaar streeft om bekwaam te zijn en te blijven.
- willen verbeteren, vernieuwen en blijven ontwikkelen
- gericht zijn op samenwerking en afstemming.
- discussiëren over onderwijsvisie en dat ontwikkelingen in het onderwijs kritisch worden gevolgd.
- ideeën, materialen en werkwijzen uitwisselen en elkaar consulteren.
- dat ze reflecteren en systematisch werken met het cyclisch model PDCA (Plan, Do, Check en Act).

Groep 1/2

- De leerkracht zorgt er voor dat er voor de leerlingen voldoende materialen klaar ligt.
- De leerkracht gebruikt modeling tijdens de taakuitleg door te benoemen wat nodig is om een taak te kunnen starten.
- De leerkracht zorgt voor een duidelijke inrichting van de kasten d.m.v. kleuren (rood = puzzel, geel = taal, zwart = rekenen, blauw = motoriek, wit = constructie, groen = lotto's, series en reeksen)
- De leerkracht zorgt voor verschillende werkplekken binnen en buiten de klas.
- De leerkracht begeleidt het plannen van de werkjes.
- De leerkracht reflecteert met de leerlingen op de taak.
- De leerkracht reflecteert met de leerlingen op het plannen.
- De leerkracht reflecteert met de leerlingen op de werkverzorging.
- De leerkracht reflecteert met de leerlingen op de werkhouding.
- De leerkracht leert leerlingen zelf oplossingen te bedenken.

Groep 3/4

- De leerkracht leert de leerlingen zich te verwoorden.
- De leerkracht leert de leerlingen het doel van de les te benoemen.
- De leerkracht leert de leerlingen te verwoorden wat ze geleerd hebben
- De leerkracht biedt ook taken aan die geen uitleg nodig hebben
- De leerkracht leert de leerlingen om anderen om hulp te vragen (op proces en product).
- De leerkracht leert de leerlingen om de leerkracht om hulp te vragen (op proces en product)

- De leerkracht leert de leerlingen kritisch na te kijken.
- De leerkracht leert leerlingen (nieuwe) doelen te stellen
- De leerkracht stimuleert leerlingen zelf oplossingen te bedenken.

Groep 5/6

- De leerkracht coacht de leerlingen in het kritisch nakijken.
- De leerkracht coacht de leerlingen op het verwoorden van het proces en product.
- De leerkracht coacht de leerlingen zich te verwoorden.
- De leerkracht coacht de leerlingen het doel van de les te benoemen.
- De leerkracht coacht de leerlingen te verwoorden wat ze geleerd hebben.
- De leerkracht coacht de leerlingen in het stellen van (nieuwe) doelen.
- De leerkracht reflecteert met de leerlingen op de benodigde tijd.
- De leerkracht stimuleert/leert de leerlingen vooruit te kijken.
- De leerkracht stimuleert/leert de leerlingen vooruit te plannen.
- De leerkracht coacht leerlingen in het maken van keuzes bij het bepalen van de volgorde van taken.
- De leerkracht coacht leerlingen in het zelf vinden van oplossingen voor problemen (tijdens het proces).
- De leerkracht leert de leerlingen te kijken naar hun eigen aandeel tijdens het proces.
- De leerkracht leert de leerlingen n.a.v. een product nieuwe doelen te verwoorden.

Groep 7/8

- De leerkracht begeleidt de reflectievaardigheden van de leerlingen.
- De leerkracht reflecteert individueel of in groepen op de inhoud / proces op de gestelde en behaalde doelen.
- De leerkracht reflecteert met de leerlingen op werkhouding, zelfstandigheid en verantwoordelijkheid en stimuleert de leerlingen deze zelf bij te stellen.
- De leerkracht stimuleert / leert de leerlingen om de nog te leren stof op te nemen in de weektaak en / of het doelenwerk.

3.5 Kernwaarde Effectiviteit

Op Daltonschool Rhenen-Elst vinden wij het belangrijk dat de leertijd van de leerlingen effectief wordt ingezet. Deze effectiviteit wordt bewerkstelligd door het inzetten van een taak. De leerlingen dragen de verantwoordelijkheid voor de taak, die zij in vrijheid zelf plannen en uitvoeren. Door deze vrijheid wordt de tijd effectiever gebruikt en leren de leerlingen meer dan tijdens het stilzit- en luisteronderwijs. De leerlingen worden hierdoor eigenaar van hun ontwikkeling.

Dit betekent op:

Leerlingniveau:

- De leerling kan op een effectieve manier omgaan met zijn tijd, ruimte en middelen
- De leerling weet zich eigenaar te maken van zijn leerproces
- De leerling kan omgaan met de taak die er gehanteerd wordt in de groep
- De leerling weet in welke niveaugroep hij werkt

Leerkrachtniveau:

- De leerkracht hanteert een gedifferentieerd leerstofaanbod dat alle leerlingen bediend hun niveau
- De leerkracht kan het onderwijs zo inrichten dat er efficiëntie is qua tijd, ruimte en middelen
- De leerkracht draagt zorg voor een duidelijke en hanteerbare taak
- De leerkracht zorgt voor een veilig klimaat waarin iedere leerling op zijn niveau kan werken.

Teamniveau:

- We hebben onze prioriteiten helder.
- We zorgen voor inhoudelijk effectieve vergaderingen.
- We zetten materialen en hulpmiddelen effectief en doelmatig in. Voorwaarde zijn genoeg en voldoende middelen.
- We zorgen samen voor een opgeruimd schoolgebouw.
- We werken planmatig, doelmatig en handelingsgericht.
- We maken gebruik van elkaars talenten.

Schoolniveau:

Onze school werkt met diverse methoden. In deze methoden staan leerdoelen centraal. Daltonschool Rhenen-Elst maakt gebruik van groepsdoelen die na iedere (CITO) toetsperiode worden geëvalueerd en opnieuw bijgesteld. Op deze manier krijgt iedere leerling instructie op zijn eigen niveau.

4. Daltononderwijs op Daltonschool Rhenen- Elst

In de volgende hoofdstukken beschrijven wij ons onderwijs in de dagelijkse praktijk en in het dagelijks handelen. We maken de verbinding hoe wij hiermee aansluiten bij de kernwaarden vrijheid/verantwoordelijkheid, zelfstandigheid, samenwerken, effectiviteit/doelmatigheid en reflectie. Tot slot welke middelen wij inzetten en wat de afspraken hierover zijn en hoe we het Daltononderwijs borgen op Daltonschool Rhenen-Elst. We maken daarbij onderscheid tussen drie bouwen:

De onderbouw - groep 1 en 2

De middenbouw - groep 3, 4 en 5

De bovenbouw - groep 6, 7 en 8

4.1. Symbolen en handelingswijzers

4.1.1. Dagkleuren

Alle werkdagen van de week hebben een eigen kleur.

maandag
dinsdag
woensdag
donderdag
vrijdag
zaterdag
zondag

Het gebruik van de dagkleuren heeft de volgende doelen:

- Doorzien van de weekstructuur
- Namen van de week kunnen benoemen
- Leren plannen per dag of per week
- Aan de hand van het kleuren van de taak controleren of de dagtaak of weektaak is afgerond.

In elk lokaal zijn de dagen met de kleuren zichtbaar opgehangen.

Onderbouw

Dagelijks starten de onderbouwgroepen met het benoemen van de dag en bijbehorende dagkleur.

Midden- en bovenbouw

Op het moment dat leerlingen bepaalde taken gaan plannen gebruiken ze deze kleuren als planmiddel. Wanneer de taak af is kleuren ze deze op de taakbrief af in de dagkleur waarop de taak is afgemaakt. Dit geeft de leerkracht informatie over de leer- en werkstijl van de leerling. Deze informatie wordt gebruikt tijdens het reflecteren met de leerling. Is een leerling in het begin van de week weinig productief waardoor hij op de laatste dag in tijdnood komt, dan moet geleerd worden het werk beter te spreiden. Leerlingen die duidelijk te snel van start gaan en daarbij veel fouten maken, moet worden geleerd dat de kwaliteit van het werk belangrijker is dan het snel af hebben van de taak. De leerkracht zal telkens met de leerlingen in gesprek gaan om ze feedback te geven en ze te begeleiden in hun leer- en werkproces.

4.1.2. Weektaak

Onderbouw

De leerlingen van groep 1 kiezen op het kiesbord en de leerlingen van groep 2 plannen opdrachten in op het planbord. Dit is gekoppeld aan hun weektaak.

Middenbouw en bovenbouw

In groep 3 is de weektaak opgebouwd met pictogrammen en dient deze als voorbereiding op het leren plannen: de leerlingen kleuren de opdracht, die ze die dag gaan doen, af in kleur van de dag. Een werkje dat al is 'afgetekend' kan in dezelfde week niet nogmaals gekozen worden. Vanaf groep 4 hanteren wij een talige weektaak. Op die weektaak staan de taken welke in die week gemaakt moeten worden (verantwoordelijkheid), welke opdrachten zelfstandig of in samenwerking met een ander gemaakt mogen worden (samenwerken) en de doelen die bij de geboden instructies horen (doelmatigheid). Verder staat er op de weektaak keuzewerk (vrijheid) voor de leerlingen. Elke leerling heeft een weektaak, met daarop werk wat die week gemaakt gaat worden. Daarnaast is er vanaf midden groep 5 voor elke leerling een ambitiekaart met eigen doelen, zodat elk kind bediend wordt op het eigen functioneringsniveau (effectiviteit). De weektaak ligt tijdens het zelfstandig werken altijd op tafel.

4.1.3. Dagplanning

In de onderbouw werken we met dagritmekaarten. Aan de hand van de kaarten is te zien hoe de dag ingepland is.

In de midden- en bovenbouw werken we met het kwartiertjesrooster. Hierop zien de leerlingen hoe laat ze welke instructie kunnen verwachten.

4.1.4. Uitgestelde aandacht

Onder uitgestelde aandacht verstaan we een periode waarin de leerkracht niet meteen beschikbaar is voor vragen of problemen van leerlingen.

Drie belangrijke redenen voor het gebruik van uitgestelde aandacht zijn:

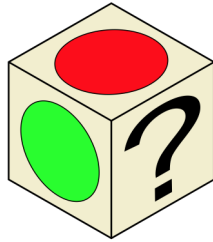
- leerlingen leren in deze tijd zelfstandig problemen op te lossen en op elkaar aangewezen te zijn voor hulp.
- De leerkracht heeft de tijd om met leerlingen individueel of in kleine groepjes te werken.
- De leerkracht heeft tijd om één groep van een combinatie-klas instructie te geven.

Wanneer de leerling een vraag heeft of een probleem tegenkomt waarmee het niet bij de leerkracht terecht kan, zal hij/zij in deze volgorde proberen een oplossing te vinden:

- Eerst zelf goed nadenken over een oplossing.
- Hulp vragen bij een klasgenoot met het blokje op groen.
- Het blokje op vraagteken zetten, zodat de leerkracht bij de volgende hulpronde ziet dat de leerling een vraag heeft.

Voordat de leerlingen zelfstandig aan het werk gaan, controleert de leerkracht in de kleine lesafsluiting (zie hoofdstuk 8.3.1) of de instructie is begrepen. Daarna gaat de periode van uitgestelde aandacht in. De leerkracht komt dus bij de leerling en niet andersom.

4.1.5. Daltonblokje

In de midden- en bovenbouw hebben alle leerlingen tijdens het zelfstandig werken een blokje op tafel met een rode stip, een groene stip en een vraagteken. De leerlingen met een vraag worden geholpen tijdens een hulpronde. Ze gaan ondertussen verder met ander werk. De rode stip kan een vrije keuze zijn van de leerling. Tijdens het zelfstandig werken mag de leerling niet gestoord worden. Het is ook mogelijk dat de leerkracht het verplicht heeft gesteld. Dit kan voor één, een aantal of voor alle leerlingen gelden.

- **ik ben stil aan het werk
en wil niet gestoord worden**
- **ik ben aan het werk,
maar je mag me om hulp vragen**
- **ik heb een vraag**

Naast de weektaak ligt het blokje tijdens het zelfstandig werken op tafel.

4.1.6. Stoplicht

Het stoplicht wordt ingezet tijdens instructiemomenten in alle groepen, tijdens het zelfstandig werken, het stillezen en tijdens de verlengde instructie. In groep 1,2 en 3 wordt het ook ingezet tijdens het eten & drinken.

- **je bent stil aan het werk
je mag niet overleggen
of samenwerken**
- **je mag met spionnenstem
overleggen met je schoudermaatje
of samenwerken met je maatje**
- **je mag met spionnenstem
overleggen met je schoudermaatje
of samenwerken met je maatje
en vragen aan je juf/meester**

4.1.7. Eilandpassen

Er zijn op Daltonschool Elst voor elke groep 2 werkplekken in de hal. Als blijk van vertrouwen mag elke leerling met een 'eilandpas' hier werken. Indien nodig kan deze privilege ook worden afgenomen. Op de pas staat een aantal afspraken beschreven waar de leerling zich aan moet houden.

4.1.8. Stemniveaus

Tijdens het zelfstandig werken mag een ander geen last hebben van storend geluid. Daarom worden er stemniveaus gehanteerd. De stemniveaus 0, 1 en 2 worden het meest gehanteerd.

- 0** **geen stem**
helemaal stil, niemand praat
- 1** **spionnenstem**
fluisteren, alleen je buur kan je horen
- 2** **groepjesstem**
alleen de kinderen in je groepje kunnen je horen
- 3** **praatstem**
je gewone stem als je praat
- 4** **presenteerstem**
iedereen kan je horen
- 5** **speelplaatsstem**
mag nooit binnen

4.2. De hele dag Dalton

Een belangrijk aspect van Dalton is dat leerlingen leren omgaan met leertijd. Alle leerlingen verwerven kennis in eigen tempo, verschillen in werkritme van elkaar en ze hebben wisselend meer of minder tijd nodig om zich de leerstof eigen te maken. (*Helen Parkhurst*)

4.2.1. Dagplanning

Op Daltonschool Rhenen-Elst hebben we een doorgaande lijn ontwikkeld waarin de leerlingen door middel van een planbord overzicht krijgen van de dag en hierdoor bewust kunnen plannen.

Planbord onderbouw

Vanaf groep 2 plannen de leerlingen hun weektaak op het planbord door de dagkleur-magneet bij een werkje te hangen. Dit zijn alleen de verplichte taken. Op het kiesbord hebben zij een vrije keuze.

Planbord midden- en bovenbouw

In de midden- en bovenbouw werken we met een planbord waarop de leerlingen kunnen zien hoe laat ze welke instructie kunnen verwachten. De tijden worden zowel analoog als digitaal aangegeven. Buiten de instructies om is het Daltontijd, waarin de leerlingen hun eigen taken kunnen plannen. In groep 3,4 en 5 wordt dit in het kwartiertjesrooster aangegeven.

4.2.2. Daltontijd

Op Daltonschool Rhenen-Elst zien we de hele dag als Daltontijd, die wordt onderbroken door individuele of groepsinstructies en leerstof die gezamenlijk verwerkt dient te worden. Tijdens Daltontijd (zelfstandig werken) kunnen de leerlingen naar eigen inzicht hun werk plannen en wanneer nodig, bijvoorbeeld langer aan één taak werken om hun doel te behalen. Op deze manier maken leerlingen effectiever gebruik van hun werk- en leertijd en zijn ze altijd doelmatig en functioneel bezig.

4.2.3. (Persoonlijke) ik-doelen

De ik-doelen (zie bijlage) sluiten goed aan op 'eigenaarschap'.

Onder eigenaarschap verstaan wij o.a. dat het kind zich verantwoordelijk voelt voor het doel waaraan gewerkt wordt en de verantwoordelijkheid neemt om dit doel te halen. Een kind kan alleen eigenaar zijn over de eigen ontwikkeling als het geleerd heeft systematisch te reflecteren op het eigen werk en naar aanleiding daarvan ook eigen leerdoelen kan formuleren.

De ik-doelen sluiten aan op de leerlijnen (zie ook 6. Kernwaarden: leerlijnen en einddoelen)

Het doel van de werkwijze met de ik-doelen is dat de leerlingen:

- inzicht krijgen in welke vaardigheden (op Daltongebied) ze beheersen / kunnen verbeteren
- leren reflecteren

Werkwijze:

- Iedere leerling krijgt, vanaf groep 2, de ik-doelen op een formulier van zijn groep.
- De eerste afname is voor de herfstvakantie, de tweede voor het eerste rapport, de derde voor het laatste rapport.
- Groep 2 t/m 4 wordt voorgelezen door de leerkracht. Groep 5 t/m 8 vult het formulier zelfstandig in en, waar nodig, door de leerkracht.
- Het formulier wordt met kleurpotlood ingevuld.
- Leerlingen die nog een eigen ik-doel weten, schrijven dit op het blad. De doelen moeten onderwijs gerelateerd zijn.
- Ingevulde ik-doelen worden bewaard in de blauwe portfoliomap. Voorop komt ieder jaar een nieuwe foto van de leerling. De oude worden in het portfolio bewaard.
- De leerkrachten van groep 4 t/m 8 houden met de leerling individuele gesprekken over het te behalen ik-doel. Daarna kunnen de vorderingen klassikaal besproken worden. Het ik-doel kan een plaatsje in de weektaak krijgen.
- Indien mogelijk worden er in de map bewijzen verzameld van het behaalde eigen ik-doel.
- Om de eigen ik-doelen te behalen kan het volgende aangeboden worden:
 - Verwerken in keuzewerk
 - Op de taak aanbieden

- De doelen verwerken in het lesprogramma
- Maatjes kunnen elkaar helpen

4.2.4. Portfolio-map/ikdoelen

De leerlingen hebben allemaal een eigen portfolio map waarin onder andere de ik-doelen worden bewaard. De leerlingen mogen materiaal dat gerelateerd is aan de ik-doelen ook toevoegen, maar ook materiaal waar ze heel trots op zijn mogen ze in de map doen. Op deze manier moet het een map worden met bewijsmateriaal dat de leerling in samenwerking met de leerkracht zelf heeft verzameld. Over deze werkwijze zijn we niet tevreden. Het is teveel leerkrachtgestuurd. De collega's die de Daltonopleiding doen zijn hiermee bezig in een werkgroep en nemen het team mee in de ontwikkeling. Het is een proces dat we samen doorlopen. We verwachten in januari 2025 zowel een herziene werkwijze voor het rapport en een herzien werkwijze voor het portfolio.

4.3. Instructie en de taak

- *Instructie*

Het team van Daltonschool Elst heeft zich afgelopen jaren intensief doorontwikkeld in het geven van instructie. We zijn geschoold op het EDI-model

- *De taak*

De taak is een belangrijk onderdeel van het Daltononderwijs. Vele Daltonvaardigheden worden ontwikkeld tijdens het werken met een taak, leren plannen, verantwoordelijkheid, zelfstandigheid, samenwerken, adaptief werken, eigenaarschap en reflectie op het eigen werk zijn hier voorbeelden van.

De leerlingen krijgen veel vrijheid betreft hoe ze omgaan met hun taken, maar er worden wel eisen gesteld aan de taak.

De verplichte taken moeten binnen de desbetreffende week gemaakt zijn en/of de lesdoelen moeten behaald zijn. Wanneer dit niet lukt bespreekt de leerkracht samen met de leerling waarom het niet is gelukt. Er wordt gekeken naar een passende maatregel of oplossing.

De taak moet er netjes en verzorgd uitzien (kritische werkhouding).

Leerlingen met een dagtaak zorgen dat ze de verplichte dagtaken per dag af hebben en bespreken aan het eind van de schooldag het verloop van de taak.

De leerkrachten wijzen leerlingen op hun verantwoordelijkheden mochten de taken niet aan de eisen voldoen. Hier kunnen op den duur ook consequenties aan verbonden worden, één daarvan is het werk na schooltijd afmaken. Sommige leerlingen kiezen zelf om na schooltijd werk af te maken wanneer ze merken dat ze hun taak niet afkrijgen. Hier zijn de volgende afspraken over gemaakt:

Groep 3 en 4: max. 15 minuten

Groep 5 en 6: max. 30 minuten

Groep 7 en 8: max. 30 minuten

4.3.1. Expliciete Directe Instructie (EDI)

Bij ons op school geven wij instructie volgens het EDI-model. EDI staat voor Expliciete Directe Instructie. Dit is een bewezen aanpak om de effectiviteit van de instructie te verhogen, dit zorgt voor succeservaringen en betere leerprestaties bij de leerlingen. EDI geeft de leerkracht de handvatten om met alle leerlingen het leerdoel te bereiken. EDI sluit aan bij de Daltonwerkwijze, want tijdens een EDI-les verschuift de verantwoordelijkheid van de leerkracht naar de leerlingen.

EDI in de midden- en bovenbouw

Het EDI model bestaat uit de volgende lesfasen:

1. *Lesdoel*

Een goed lesdoel bestaat uit een concept (zelfst nw) en een vaardigheid (ww). De leerkracht deelt het doel expliciet met de leerlingen.

2. *Activeren van voorkennis*

Bij het activeren van voorkennis wordt ervoor gezorgd dat de leerlingen gevraagd wordt

naar wat ze al aan voorkennis hebben die van belang is voor het onderwerp. Er wordt nog niet gevraagd naar wat de leerlingen al weten van het concrete lesdoel.

3. *Instructie: de inhoud: modellen*

De begrippen / het concept die/dat in het lesdoel staan beschreven, worden/wordt uitgelegd.

Instructie: de vorm: modellen

De stappen die nodig zijn om de in het lesdoel beschreven vaardigheid goed uit te voeren, worden aangeleerd doordat de leerkracht het zelf (hardop denkend) voordoet.

4. *Begeleide inoefening*

Tijdens de les verschuift de verantwoordelijkheid van de leerkracht naar de leerlingen: 'Ik doe het voor, wij doen het samen, jullie doen het samen, jij doet het zelf.' Tijdens de begeleide inoefening controleert de leerkracht of iedereen de leerstof begrijpt. *De leerlingen moeten tijdens de instructie en begeleide inoefening meeschrijven.*

5. *Kleine lesafsluiting*

Deze bevindt zich vóór de zelfstandige verwerking, om er zeker van te zijn dat alle leerlingen de leerstof begrijpen voordat ze zelfstandig gaan verwerken. Deze fase wordt ook van de CVB (Controle Van Begrip) genoemd.

6. *Zelfstandige verwerking*

De leerlingen oefenen zelfstandig met de in het lesdoel beschreven begrippen en vaardigheden.

7. *Verlengde instructie*

De leerlingen die tijdens de zelfstandige verwerking zich de stof nog onvoldoende eigen hebben gemaakt, volgen een verlengde instructie met de leerkracht.

8. *Grote lesafsluiting*

Er wordt samen gereflecteerd op het proces (werkhouding, werkpunten, opvallendheden) en op het lesdoel. Vanuit deze reflectie kunnen er vervolgstappen worden besproken. De leerkracht noteert de namen van de leerlingen die het doel niet behaald hebben op het interventieschema. Voor deze leerlingen zal er nog een extra instructiemoment worden ingepland.

Twee belangrijke hulpmiddelen tijdens de EDI-les zijn de beurtenstokjes en de wisbordjes.

Beurtenstokjes

Om de betrokkenheid tijdens de instructies te vergroten wordt er gebruik gemaakt van beurtenstokjes. In de praktijk blijkt dat vaak dezelfde leerlingen een antwoord geven op een vraag die in de klas wordt gesteld, terwijl het juist de bedoeling is dat iedereen gaat nadenken over het antwoord, dat alle leerlingen gemotiveerd zijn en goed blijven opletten. Door beurtenstokjes te gebruiken kan iedereen aan de beurt komen, waardoor elke leerling een soort van verplicht wordt om mee te denken. De werkwijze voor het beurtenstokje is als volgt: de vraag stellen – bedenktijd geven – beurtenstokje pakken.

Wisbordjes

Ook de wisbordjes zijn een effectief hulpmiddel om te gebruiken tijdens een EDI-les. De directe feedback die de leerkracht krijgt dankzij de wisbordjes is ontzettend leerzaam, de antwoorden die ze geven maken duidelijk of de instructie helder was, of de leerlingen de opdracht goed hebben begrepen en of zij de stof beheersen, ideaal om te gebruiken bij de controle van begrip in de kleine lesafsluiting. Daarnaast ben je ervan verzekerd dat de hele klas oplet en meedoet, want iedereen moet een antwoord geven.

EDI in de onderbouw

Wanneer er specifieke vaardigheden worden aangeleerd (telvaardigheid, begrippen, etc.) wordt er ook in de onderbouw gebruik gemaakt van het EDI-model zoals hierboven beschreven. Dit gebeurt voornamelijk in de kleine of grote kring. Er volgt niet altijd een zelfstandige verwerking en/of een verlengde instructie. Wel worden er extra instructies gepland, maar deze vinden plaats op een ander moment, vaak in de kleine kring.

4.3.2. Instructietafel

In elke groep wordt gebruik gemaakt van een instructietafel. Als het organisatorisch niet mogelijk is om een instructietafel te gebruiken, dan zorgt de leerkracht ervoor dat door wisseling van plek een instructietafel gecreëerd wordt.

Instructietafel in de onderbouw

In de onderbouw wordt de instructietafel gebruikt voor de kleine kring activiteiten of tijdens andere instructiemomenten, bijvoorbeeld het aanbieden van nieuw ontwikkelingsmateriaal.

Instructietafel in de midden- en bovenbouw

In de midden- en bovenbouw wordt de instructietafel ingezet om verlengde en/of extra instructies te geven. Onder verlengde instructie verstaan wij de instructie voor leerlingen die na de basisinstructie nog niet voldoende begrijpen om tot zelfstandige verwerking te komen. De extra instructies zijn instructies op maat, dit kan een instructie zijn van een eerder aangeboden lesdoel, of een instructie gebaseerd op verdieping en/of verrijking, maar ook voor een leerling die graag op weg geholpen wil worden met zijn planning.

4.3.3 Verschillende onderwijsbehoeften

In de middenbouw wordt er gewerkt met drie aanpakken.

Aanpak 1

Dit zijn de instructieafhankelijke leerlingen. Zij hebben vaak meer ondersteuning nodig. Dit uit zich in onder andere in verlengde en/of extra instructies, extra leertijd, veel herhaling, directe feedback.

Aanpak 2

De instructiegevoelige leerlingen. Dit is de basisgroep en hebben in principe voldoende aan het basisaanbod.

Aanpak 3

De instructieonafhankelijke leerlingen. Voor de leerlingen in aanpak 3 geldt een uitdagend aanbod. Zij krijgen onder andere verkorte instructies, compacte verwerking, verrijkende en verdiepende lesstof.

In de kleine lesafsluiting wordt het begrip van het lesdoel gecontroleerd, dus het kan ook zeker voorkomen dat een kind uit aanpak 2 of 3 ook aan de verlengde en/of extra instructies deelnemen. In de midden- en bovenbouw werken wij met het adaptieve onderwijsplatform van Gynzy en methodesoftware. Tijdens de les kan de leerkracht overzicht krijgen over alle leerlingen waardoor er direct ingespeeld kan worden op de individuele leerling, bijvoorbeeld door een verlengde instructie te geven. Naast een overzicht van de les kan de leerkracht de exacte ontwikkeling van elke leerling voor elk vak, elk domein en elk leerdoel volgen. De leerkracht kan in het leerlijnoverzicht in één oogopslag zien welke leerlingen voor een bepaald leerdoel extra instructie nodig heeft. Er komen dus geen leerlingen aan de instructietafel zitten omdat ze in een bepaalde aanpak zitten, maar omdat de leerling uitvalt op het desbetreffende leerdoel.

4.3.4. Ambitiekaarten/leerlingprofiel

Vanaf medio groep 5 heeft iedere leerling de beschikking over een doelenmap. In deze map bevindt zich, naast een ambitiekaart, een schematische weergave van de vindplaats van leerstof op het gebied van rekenen-wiskunde, spelling en grammatica in Gynzy Werelden.

Op de ambitiekaart staat aangegeven welke leerstof de individuele leerling moet oefenen. Deze leerstof is gebaseerd op verkregen toetsresultaten, maar ook op de wens en dus eigen inbreng van de leerling.

De leerstof wordt verwerkt op een chromebook.

4.3.5. Kieskasten op niveau in de onderbouw

In de lokalen van de onderbouw staan kasten met ontwikkelingsmaterialen. Al het materiaal is ingedeeld op niveau. Tijdens de inloop en de werklessen wordt er gebruik gemaakt van dit ontwikkelingsmateriaal. De leerlingen kunnen zelfstandig materiaal pakken dat aansluit bij hun niveau.

4.3.6. Keuzekasten in de midden- en bovenbouw

In de midden- en bovenbouw kunnen leerlingen oefenen met materialen uit de keuzekast. Deze materialen sluiten aan op de lesstof die in de klas in die periode wordt aangeboden of bestaan uit extra opdrachten met verschillende verwerkingsmogelijkheden. Keuzewerk hoeft niet af te zijn aan het eind van de week, maar dient als extra oefenmateriaal of opdrachten die aansluiten bij verschillende interesses. Bij het keuzewerk is het kind zelf verantwoordelijk om aan de gestelde eisen met betrekking tot de opdracht te voldoen, ondanks dat het keuzewerk is.

4.3.7. Zelf nakijken

Zelf nakijken is een manier van reflecteren op het gemaakte werk. Het vraagt een bepaalde houding van leerlingen, ze moeten zich realiseren dat je nakijkt om er iets van te leren, welke vervolgacties zijn nodig en kunnen er worden ingezet naar aanleiding van het nagekeken werk. Als leerkracht moeten we deze houding aanleren. Sommige leerlingen zullen moeite hebben met deze vrijheid en zullen meer ondersteund moeten worden.

In de onderbouw wordt al een start gemaakt met zelf nakijken. Veel van het ontwikkelingsmateriaal dat gebruikt wordt, is zelfcorrigerend.

In de middenbouw- en bovenbouw wordt een gedeelte van het werk nagekeken m.b.v. een nakijkboek op de nakijkplek. Wij hechten hier veel waarde aan, vanwege de voordelen wat het met zich mee brengt. De leerlingen krijgen directe feedback op hun werk en hoeven niet te wachten op eventuele correcties van de leerkracht. Ze krijgen door zelf na te kijken een beter inzicht in wat ze kunnen en waarbij ze hulp moeten vragen. Tijdens het ontdekken van een fout zal een leerling zich meteen afvragen hoe deze fout kon ontstaan, dus het vergroot het leereffect. Nakijken gebeurt vanaf groep 4 tot en met 8 op een nakijkplek in de klas. Met behulp van een antwoordenboek controleren ze de gemaakte opgaven en zetten een streepje bij het foute antwoord met een groene pen. Bij twee of meer fouten moeten ze de opgaven verbeteren op hun werkplek. Tot slot kijken ze de verbeterde opgaven na en leveren hun werk in, in de daarvoor bestemde inleverbakken. De leerkracht observeert tijdens het nakijken. Ook controleert hij het nagekeken werk steekproefsgewijs.

4.3.8. Attent op talent

Ons doel is om meer- en hoogbegaafde leerlingen te laten leren met en van ontwikkelingsgelijken. Dit leren heeft betrekking op zowel het cognitief leren als het leren van vaardigheden (het leren-leren).

In het dagelijkse schoolleven worden Daltonvaardigheden geoefend aan de hand van de geboden lesstof. Echter, veel meer- en hoogbegaafde leerlingen beheersen de geboden reguliere lesstof al óf hebben in vergelijking met hun klasgenoten erg weinig tijd nodig om zich de stof eigen te maken. Dit leidt ertoe dat ook het oefenen met de Daltonaspecten vaak niet goed tot zijn recht komt. Daarom gaan wij de leerlingen de kans bieden deze vaardigheden op hun eigen manier, op hun eigen niveau en met gelijkgestemden te oefenen. (zie beleidsplan Attent op talent)

4.4. Manieren van werken

Elk kind is uniek en leert dus op zijn eigen manier. Daarom is Daltononderwijs geschikt voor ieder kind. Door een stukje vrijheid aan de leerlingen te geven, kunnen zij zelf keuzes maken betreft de taken.

Onderstaande vragen staan hierbij centraal:

- Wat zijn mijn taken?
- Wanneer wil ik de taken inplannen?
- Waar wil werken met deze taak?
- Hoe wil ik deze taak maken?
- Heb ik hulp nodig en zo ja, van wie?
- Hoeveel tijd gaat het mij kosten en hoeveel tijd is er beschikbaar?
- Waarom maak ik deze keuzes?

We vinden het belangrijk om met de leerlingen te bespreken waarom er bepaalde keuzes gemaakt worden, want bij het verkrijgen van de vrijheid, hoort ook het dragen van de verantwoordelijkheid voor de gemaakte keuzes (vrijheid in gebondenheid). Er kan dus ook gekozen worden voor minder vrijheid, wanneer een kind moeite heeft om hiermee om te gaan. Door dit samen te overleggen komt het bij een kind niet over als *'ik mag niet/ik kan niet'*, maar wordt hij eigenaar gemaakt van een persoonlijk doel waar aan gewerkt kan worden. Samen met de leerkracht wordt een plan opgesteld hoe het doel bereikt kan worden.

4.4.1. Zelfstandig werken

In het Daltononderwijs wordt veel aandacht besteed aan een grote mate van zelfstandigheid. Een manier om dit te stimuleren is het werken met uitgestelde aandacht. Dit stimuleert de leerlingen om eerst zelf te gaan zoeken naar een oplossing voor een probleem dat zich aandient of zich samen met een klasgenoot over een vraagstuk te buigen in plaats van direct het probleem bij de leerkracht neer te leggen. Ook leren ze op andere wijze aan hun informatie te komen; via klasgenoten, door het gebruik van hulpbronnen op de computer en uit boeken. Tijdens het zelfstandig werken zijn hun probleemoplossend denkvermogen en creatieve denkvermogen optimaal aan het ontwikkelen.

Wanneer de leerlingen zelfstandig kunnen werken heeft de leerkracht tijd om onder andere verlengde/extra instructies te geven, rondes te lopen en te observeren en individuele gesprekken te voeren over het taakproces.

Leerlingen willen graag zelf 'actief' en op eigen niveau en tempo bezig zijn. Het zelfstandig werken motiveert hen daarbij. Bij ons op school is zelfstandig werken vooral gericht op de inhoud van de opdracht. Het aanleren van kennis en vaardigheden heeft een hoofdaccent. Wanneer leerlingen zelfstandig willen werken zitten ze in het eigen klaslokaal of (wanneer de organisatie en omgeving dit toelaat) in de hal.

Samen werken (hulp vragen/bieden)

Tijdens zelfstandig werken mag er ook samen gewerkt worden. Er is voor ons een verschil tussen samenwerken en samen werken. Onder samen werken verstaan we dat leerlingen individueel aan een opdracht werken, maar dat ze wel rekening met elkaar houden en elkaar helpen. Rekening houden met elkaar houdt in dat je elkaar niet stoort of afleidt tijdens het werk. Dat je je verantwoordelijk voelt voor anderen, de sfeer in de groep en voor de school als geheel. Maar ook dat je elkaar helpt en het normaal vinden dat je elkaar helpt.

Tijdens zelfstandig werken mag een leerling dus altijd om hulp vragen bij klasgenoten, hier zijn enkele afspraken over gemaakt:

- Je probeert eerst zelf het probleem op te lossen door bijvoorbeeld de vraag nog eens goed te lezen.
- Je vraagt hulp aan iemand binnen je groepje of schoudermaatje die hun blokje op groen hebben staan.
- Probeer bewuste keuzes te maken in wie je vraagt.
- Vraag eerst twee klasgenoten voordat je de leerkracht vraagt.

Wanneer een leerling alles geprobeerd heeft maar het probleem niet kan oplossen, kan hij zijn blokje op vraagteken zetten en zal de leerkracht tijdens een hulpronde hulp bieden. De zelfstandigheid uit zich er dan in dat de leerling niet 'wacht' totdat de leerkracht komt helpen, maar deze tijd effectief gebruikt door bijvoorbeeld verder te gaan met de volgende opgave of met een andere taak.

4.4.2. Samenwerken

Onder samenwerken verstaan we samen aan een opdracht werken, waarbij van iedere deelnemer eenzelfde mate van betrokkenheid, verantwoordelijkheid en inzet wordt verwacht, aangezien de samenwerking tot één resultaat moet leiden.

De leerlingen werken dagelijks samen. Dit kan op eigen initiatief, of op die van de leerkracht. Om het samenwerken zoveel mogelijk te stimuleren wordt de groep bij voorkeur in groepjes gesitueerd.

4.4.2.1 Maatjes

Onderbouw

In de onderbouw bepaalt de leerkracht wie er samen maatjes zijn. Er wordt rekening gehouden met de verschillen, overeenkomsten en voorkeuren van de leerlingen. Maatjes zijn houdt in dat je samen in de rij staat, samen hulpje bent, samen één opdracht van de weektaak uitvoert en elkaar daar waar nodig helpt.

Midden- en bovenbouw

In de midden- en bovenbouw verschilt het samenstellen van maatjes afhankelijk van de groep. In principe gaat het samenstellen van maatjes in de middenbouw veelal leerkrachtgestuurd via het 'maatjesbord'.

'De leerlingen leren elkaars verschillen en overeenkomsten herkennen en benutten, waardoor er gewerkt wordt aan veiligheid, solidariteit, respect en tolerantie. Op die manier leren ze hun plek in de maatschappij en die van anderen te waarderen en in te zetten.'

Om dit te verwezenlijken is het belangrijk dat de leerlingen met verschillende klasgenoten gaan samenwerken en op dit proces te reflecteren. Richting de hogere groepen krijgen ze steeds meer de vrijheid om zelf bewuste keuzes te maken in hoe en met wie ze gaan samenwerken (leerlinggestuurd).

4.4.2.2. Coöperatieve werkvormen

Coöperatief leren is niet hetzelfde als samenwerken. Coöperatief leren houdt in er op een gestructureerde manier wordt samengewerkt. De volgende 5 basisprincipes zijn in meer of mindere mate voorwaardelijk om tot coöperatief leren te komen:

- **Positieve wederzijdse afhankelijk:** de leerlingen gaan op een positieve manier met elkaar om. Ze hebben een gezamenlijk doel waarbij ze hetzelfde willen bereiken. Alle leerlingen zijn gelijk ten opzichte van elkaar en levert zijn/haar eigen bijdrage.
- **Individuele verantwoordelijkheid:** doordat iedereen een eigen bijdrage levert motiveert dit leerlingen tot actief deelnemen aan het groepsproces.
- **Directe en gelijktijdige interactie:** de leerlingen overleggen met elkaar, helpen elkaar en steunen elkaar tijdens het samenwerken. Ze ervaren samen dingen en wisselen dit met elkaar uit.
- **Gelijkwaardige deelname:** door een taakverdeling te maken creëer je een planning, zodat iedere leerlingen een even groot aandeel levert binnen een groepje.
- **Sociale vaardigheden:** om te kunnen samenwerken moeten de leerlingen sociale vaardigheden beheersen. Voorbeelden hiervan zijn: communiceren, actief naar elkaar luisteren, eigen inbreng hebben, hulp bieden, vragen stellen en reflecteren. De leerkracht moet hier aandacht aan besteden, zodat dit aangeleerd kan worden.

Coöperatieve werkvormen kunnen in verschillende vormen, bij verschillende vakken en op verschillende momenten worden ingezet. De leerkracht neemt hier zelf initiatieven in, maar we hebben ook een aantal vaste afspraken over wanneer er verplicht een coöperatieve werkvorm moet worden ingezet. Dit vindt vooral tijdens de EDI-instructie plaats.

In elk lokaal zijn de te gebruiken coöperatieve werkvormen zichtbaar. Er wordt (voorlopig) een keuze gemaakt uit:

- binnen buiten kring
- denker-schrijver
- flitskaart ster
- gedachten notities
- genummerde koppen
- lees vraag
- luister goed
- plaatjes
- tafelrondje tweetal
- tafelrondje
- team interview
- tweegesprek reis
- tweegesprek tijd
- tweegesprek
- tweepraat vragen
- denken - doen - uitwisselen

4.4.2.3. Rollen

Een hulpmiddel om het samenwerken in groepjes goed te laten verlopen, is het verdelen van rollen. Elk groepslid krijgt dan een rol toegewezen, die kan worden gezien als een soort taak. Een leerling met een bepaalde rol is verantwoordelijk voor een specifieke taak.

Wanneer leerlingen een rol krijgen, betekent dit dat ze specifiek verantwoordelijk zijn voor een onderdeel van het samenwerkingsproces. De schrijver is verantwoordelijk voor een goed ingevuld werkblad, de materiaalbaas zorgt voor de spullen die nodig zijn, enzovoort. Wanneer een leerling zijn rol niet goed uitvoert, komt de groepsopdracht in de knel. De leerlingen leren beseffen dat het vervullen van een rol bepaalde verantwoordelijkheden met zich meebrengt. Ze worden aangesproken op hun individuele verantwoordelijkheid, die bij coöperatief leren zo belangrijk is. Naast die specifieke verantwoordelijkheid die de leerlingen door het toewijzen van rollen krijgen, kunnen rollen ook de positieve wederzijdse afhankelijkheid bevorderen. Dit is met name het geval als alle groepsleden een aanvullende rol hebben. Als één leerling bijvoorbeeld de rol van schrijver heeft, zijn de andere leerlingen in de groep afhankelijk van wat deze leerling opschrijft. De groep moet wachten totdat de schrijver klaar is, want de schrijver moet goed bij kunnen houden wat er wordt besproken in de groep. De groep is bijvoorbeeld ook afhankelijk van de materiaalbaas, die als enige op mag staan om extra materiaal te pakken. Het geven van rollen heeft als gevolg dat de waarde van alle groepsleden voor de groep benadrukt wordt. Ook leerlingen die geneigd zijn zich op de achtergrond te houden, ervaren dat de rest van de groep niet zonder hen kan.

Rollen bij coöperatief leren zijn niet altijd nodig. Wanneer een groepje tijdens een klassikale instructie een paar minuten de tijd krijgt om te overleggen (genummerde hoofden) heeft het weinig zin om rollen te verdelen. Wanneer gebruik wordt gemaakt van samenwerkingsvormen die langer duren is het wel zinvol om gebruik te maken van rollen. Bij zulke opdrachten bevordert een rolverdeling een evenredige inbreng van alle groepsleden. De leerlingen hebben dan ook duidelijker voor ogen wat van hen verwacht wordt. Belangrijk is dat de rollen een meerwaarde hebben voor de opdracht. De leerkracht maakt alleen gebruik van een bepaalde rolverdeling als rollen functioneel zijn, anders niet.

Er zijn veel verschillende rollen mogelijk. Hieronder zijn een aantal rollen uitgewerkt die gebruikt kunnen worden.

- **Materiaalbaas**
De materiaalbaas is het enige groepslid dat mag weglopen bij de groep om materiaal te

pakken of terug te leggen. De materiaalbaas zorgt er ook voor dat het materiaal eerlijk verdeeld wordt binnen de groep.

- **Tafelbaas**
De tafelbaas zorgt ervoor dat de tafels snel en rustig verschoven worden. De groepsleden luisteren naar de aanwijzingen van de tafelbaas. De tafelbaas zorgt ervoor dat zijn groepsgenoten snel en rustig in hun groep gaan zitten.
- **Stilte-kapitein**
De stilte-kapitein heeft als taak ervoor te zorgen dat zijn groep niet te veel lawaai maakt. De leerlingen moeten zachtjes overleggen om andere groepen niet te storen. De stilte-kapitein geeft aan wanneer de groep te rumoerig wordt.
- **Schrijver / Tekenaar**
De schrijver noteert de antwoorden die de groep bedacht heeft. Voordat hij het antwoord opschrijft, vraagt de schrijver eerst of iedereen het ermee eens is. De rest van de groep weet dat ze de schrijver de tijd moeten geven het antwoord op te schrijven. Soms vraagt de opdracht niet dat er geschreven wordt, maar dat iets getekend wordt. Dan is tekenaar een rol.
- **Tijdbewaker**
De tijdbewaker is degene die de tijd in de gaten houdt. De groep mag namelijk niet te lang bij één vraag stil staan als er nog meer vragen gemaakt moeten worden. De tijdbewaker heeft een horloge of een stopwatch en waarschuwt de groep als de tijd bijna om is. Voorwaarde voor het goed vervullen van deze rol is dat de tijdbewaker weet hoe lang de groep de tijd heeft om een opdracht te maken.
- **Aanmoediger**
De aanmoediger moedigt zelf de medeleerlingen in zijn groep aan en zorgt ervoor dat andere leerlingen elkaar ook aanmoedigen. De aanmoediger kan bijvoorbeeld zeggen: 'Kom op, even Klaas aanmoedigen'. De aanmoediger zorgt er dus voor dat aanmoedigingen voorkomen in de groep.
- **Taak-kapitein**
De taak-kapitein zorgt ervoor dat de groep taakgericht blijft. Wanneer een groep over andere dingen gaat praten dan de opdracht of contact zoekt met andere groepen, grijpt de taak-kapitein in en zegt bijvoorbeeld dat de opdracht eerst nog afgerond moet worden. De taak-kapitein zorgt ervoor dat iedereen met z'n aandacht bij de activiteit blijft.

4.4.2.4 Groep doorbrekend (samen)werken

Wij vinden het belangrijk dat er niet alleen wordt samengewerkt met klasgenoten, maar ook met leerlingen uit verschillende jaargroepen. Leerlingen uit hogere groepen kunnen de leerlingen uit lagere groepen helpen (en soms ook andersom). Ook kunnen ze zowel 'omhoog als omlaag' meedoen met een ander niveau. Niet alleen op cognitief vlak, maar ook op sociaal vlak. De leerlingen leren van de interactie met elkaar, verbeteren hun leerprestaties en leren van elkaar. We hebben daarom een aantal activiteiten waarbij de jaargroepen worden doorbroken.

4.5. Werkplekken

Op Daltonschool Elst zijn verschillende werkplekken gesitueerd. Leerlingen krijgen de vrijheid om zelf een keuze te maken voor een werkplek. De leerkracht geeft hen het vertrouwen om buiten de groep te werken. Wanneer een leerling minder goed met deze vrijheid kan omgaan, wordt alleen binnen de groep gewerkt.

4.5.1. Klaslokaal

In het eigen klaslokaal heeft elke leerling vanaf groep 3 een 'eigen tafel' met laasje en vakje waarin de spullen worden bewaard. Dit is tevens hun klassikale instructie plek. In principe is de werkplek in de klas een stilteplek (zelfstandig werken), tenzij de leerkracht anders bepaalt.

4.5.2. Hal

In de hal zijn de samenwerkplekken. Hier kunnen de leerlingen samenwerken in tweetallen, drietallen of in groepjes.

We vinden een duidelijke structuur en een rustige werkomgeving essentieel. Daarom hebben we een aantal afspraken over het gebruik van de werkplekken.

Aan het begin van het schooljaar wordt met collega's afgestemd hoeveel leerlingen er per groep gebruik mogen maken van de werkplekken.

Er is een gezamenlijke verantwoordelijkheid, mocht een leerkracht signaleren dat leerlingen van een andere groep niet goed aan het werk zijn, dan stuurt deze leerlingen terug naar eigen lokaal. Leerlingen die niet met de vrijheid om kunnen gaan werken niet zonder toezicht op de gang.

De afspraken, wat betreft de 'zitruimte', zijn:

- De vierkante tafels bij de 'grasbank' en de lange witte tafel zijn bedoeld om individueel aan te werken of samen te werken in tweetallen.
- De tafels met de oranje tafelbladen zijn bedoeld om samen te werken in groepjes.
- Het maximum aantal leerlingen dat op de gang mag werken is in principe 4 leerlingen per groep.

De gedragsafspraken zijn:

- Ik overleg met spionnenstem.
- Ik help een ander.
- Ik ga netjes om met de spullen van mijzelf en die van een ander.
- Ik stoer geen andere leerlingen.
- Ik laat de gang netjes achter als ik er wegga en schuif mijn stoel aan.
- Ik loop rustig naar mijn plek.

4.6. Reflectie en rapportage

We willen dat leerlingen zich eigenaar voelen van hun eigen leerproces. Om dit te bewerkstelligen moeten we de leerlingen leren om te reflecteren. We stimuleren ze om te reflecteren op het eigen handelen en daar conclusies uit te trekken voor een volgende taakperiode. Ook bij de rapportage en de bijbehorende gesprekken proberen we de leerlingen zoveel mogelijk te betrekken, dit zijn ook waardevolle reflectiemomenten.

4.6.1. Weektaak

De weektaak is één van de middelen waarmee we samen met de leerlingen reflecteren.

In de middenbouw wordt er dagelijks gereflecteerd op werkhouding en werkverzorging. Op het planbord staat aangegeven wanneer er gereflecteerd wordt. Dit is vaak aan het eind van de schooldag, maar kan ook aan het eind van de ochtend en aan het eind van de middag. De reflectie vindt mondeling plaats. De leerlingen krijgen ook de gelegenheid om reflectie-vragen te stellen. Er kan ook gereflecteerd op de lesdoelen.

4.6.2. Portfolio-map

Op dit moment bestaat de portfoliomap uit werkjes en de formulieren van de ik-doelen.

We streven in de toekomst naar een portfolio-map waarvan de leerling eigenaar is en meer reflecteert op zijn/haar handelen. Er wordt zelfs aan gedacht om er een rapport-folio van te maken. In het schooljaar 2023-2024 wordt dit onderwerp door 4 leerkrachten uitgewerkt voor de school.

4.6.3. Kind-oudergesprekken

Waarom voeren we kind-oudergesprekken?

Het kind-oudergesprek is een gesprek van 10 minuten waarbij de leerling, ouder(s) en leerkracht(en) aanwezig zijn. Het hoofddoel van dit gesprek is reflecteren op het leerproces en leervorderingen. Wij hebben met het voeren van kind-oudergesprekken nog een doel. Wij vinden het belangrijk om wederzijds vertrouwen, openheid en een goede samenwerking te realiseren met ouders. We bewerkstelligen met deze gesprekken minstens drie persoonlijke contactmomenten per jaar.

We zijn gestart met de kind-oudergesprekken omdat we de leerling zoveel mogelijk willen betrekken bij het eigen leerproces. Het reflecteren op dit leerproces helpt de leerling om effectiever te leren en de leerstof beter te onthouden. Daarnaast is het verkrijgen van zelfkennis ook een belangrijk doel van het reflecteren. Wie zichzelf kent, weet waar zijn sterke en zwakke punten liggen, leert makkelijker van eigen fouten en kan hierdoor beter samenwerken met anderen. Kortom, deze gesprekken bieden veel mogelijkheden om leerlingen inzicht te geven in hun eigen kunnen en daar vervolgens aan te werken.

Hoe voeren we kind-oudergesprekken?

We voeren minimaal 4 kind-oudergesprekken per jaar:

- Startgesprek (+/- september)
- Voortgangsgesprek (+/- november)
- Rapportgesprek (+/- februari)
- Eindgesprek (+/- juli)

Tijdens het gesprek

Het is de bedoeling dat vanaf groep 3 vooral de leerling aan het woord is. De leerling is immers eigenaar van zijn leerproces en -vorderingen en dus ook eigenaar van wat er aan bod komt tijdens het gesprek. De leerkracht heeft een begeleidende rol. Wanneer de leerling vastloopt ondersteunt hij/zij de leerling en door vragen te stellen probeert hij/zij de leerling aan te zetten tot reflecteren.

Opbouw van het gesprek:

1. Openen gesprek, geruststellen en welbevinden op school bespreken.
2. Terugkoppeling gestelde doelen in het vorige gesprek.
3. Wat gaat goed op gebied van Dalton, gedrag en (huis)werkhouding?
4. Wat gaat goed, kijkend naar de cijferlijst en ontwikkelingslijnen?
5. Wat wil je graag verbeteren (op dezelfde punten als bij 3 en 4)?
6. Nieuwe doelen formuleren en hier afspraken over maken.
7. Gesprek afsluiten, ruimte geven voor vragen.

In een gesprek kan en mag er altijd afgeweken worden van deze opbouw. Het kan voorkomen dat er gespreksonderwerpen worden aangedragen die een hogere prioriteit hebben. De leerling is immers eigenaar van het gesprek. In overleg met de leerkracht kan er altijd een tweede gesprek gepland worden. Zo niet, dan kan de leerkracht de gesprekspunten alleen met de leerling bespreken.

Tijdens het startgesprek wordt het leerproces gereflecteerd, niet de leervorderingen. Er zijn nog te weinig gegevens bekend om hier een betrouwbare reflectie op los te laten.

De leerlingen van groep 1 en 2 zijn alleen bij het startgesprek aanwezig.

Na het gesprek

Er wordt regelmatig met de leerling geëvalueerd op de gestelde doelen en deze worden zo nodig bijgesteld. Het volgende kind-oudergesprek start altijd met een (korte) terugkoppeling naar de gestelde doelen. De gespreksformulieren worden (in de toekomst) geborgd in het rapportfolio van de leerling.

Groep 8:

De focus ligt tijdens de gesprekken in groep 8, naast op de huidige ontwikkeling van de leerling, ook op de uitstroom naar het voortgezet onderwijs. Tijdens het voortgangsgesprek in november, krijgen de leerlingen hun voorlopig advies. Op basis van dit advies kunnen leerlingen met hun

ouders zich gaan oriënteren op geschikte middelbare scholen.

Tijdens het rapportgesprek in februari volgt het definitieve schooladvies, tijdens het gesprek wordt het advies onderbouwd. De leerkracht bespreekt het onderwijskundig rapport (OKR), dit is het dossier dat gedeeld wordt met de middelbare school. Ook bespreekt de leerkracht waar de komende maanden nog op ingezet gaat worden, om de overgang van basisonderwijs naar middelbaar onderwijs zo soepel mogelijk te laten verlopen. Met het definitieve advies op zak, kunnen leerlingen zich aanmelden op de middelbare school naar keuze.

5. Informatie

5.1. Nieuwe ouders

Dat onze school een Daltonschool is, dragen we uit naar ouders/verzorgers en leerlingen. Aangezien dat in de praktijk ons Daltononderwijs het best gevoeld wordt, worden nieuwe ouders/verzorgers op school uitgenodigd, om naast informatie, een eerste indruk van onze werkwijze op te doen.

Nadat ouders van leerlingen uit de onderbouw hun kind hebben aangemeld, ontvangen ze de schoolgids en het informatieboekje van de instroomgroep. In dit boekje staat informatie beschreven over het onderwijs op onze school die specifiek geldt voor de onderbouw. Er is ook een intake met de Intern Begeleider en de groepsleerkracht. De leerling mag vijf ochtenden wennen.

5.2. Schoolplan

In ons schoolplan staat beschreven welke ontwikkelingen we in willen zetten, waarom, hoe, wanneer en met wie. Uitgangspunten hiervoor zijn de schoolevaluatie, de opbrengst van de kwaliteitszorginstrumenten en visie en doelen van de school. Daarnaast een concrete uitwerking van het verwoorde beleid in een vierjaren planning op hoofdlijnen aangevuld met specifiekere jaarplanning. Het schoolplan is vooral bedoeld om houvast te bieden bij de te maken beleidskeuzes: het tot stand brengen van de continuïteit gedurende de beleidsperiode. Het is de basis voor de invulling van de jaarplanning en de te bereiken einddoelen in deze schoolplanperiode. Tevens is het schoolplan één van de belangrijkste middelen om verantwoording af te leggen aan het bevoegd gezag en aan de onderwijsinspectie. Het schoolplan is te vinden op de website.

5.3. Schoolgids

In onze schoolgids staat beschreven waar wij als school voor staan, welke kijk wij op leerlingen hebben en hoe wij dit realiseren. De gids is bedoeld om een algemene indruk van onze school te krijgen. Jaarlijks ontvangen ouders een bijlage met de actuele gegevens mb.t. klassenbezetting, vakanties, e.a. De gids wordt eenmalig uitgereikt aan ouders wanneer een kind wordt aangemeld op Daltonschool Elst. Daarnaast blijft er een digitale versie beschikbaar op de website.

5.4. Nieuwsbrief

Maandelijks verschijnt de algemene nieuwsbrief die ouders op de hoogte stelt van de meest actuele informatie.

Middels deze brief worden ouders ook meegenomen in de(Dalton)ontwikkelingen die plaatsvinden. Verder verschijnen er ook regelmatig groep gebonden nieuwsbrieven.

5.5. Website

Op onze website, www.Daltonrhenen-elst.nl, staat de meeste informatie over onze school vermeld. Naast deze informatie kunnen de informatiemiddelen die hierboven staan beschreven gedownload worden via deze website.

6. Leerlingenraad

6.1 Wat zijn de taken en bevoegdheden van de leerlingenraad?

De leerlingenraad brengt problemen / opmerkingen en ideeën over het onderwijs op Daltonschool Elst in. Dit kan gaan over het vervangen van een lekke bal tot bijvoorbeeld meer geschiedenislessen. Kortom: de leerlingenraad vertegenwoordigt alle leerlingen uit de midden- en bovenbouw.

De leerlingenraad luistert goed naar wat er speelt en waar grote problemen en kansen liggen. De leerlingenraad probeert ook met oplossingen te komen i.p.v. alleen de problemen naar voren te brengen. Leerkrachten kunnen agendapunten indienen als; "evaluatie kamp", "Welk speelgoed zullen we aanschaffen voor op het plein?" en "Wat is leuk om voor Moederdag te doen?".

6.2 Hoe worden deze leerlingen gekozen?

In groep 5 t/m 8 worden verkiezingen gehouden. Alle leerlingen die in de leerlingenraad willen, mogen zich aanmelden. Zij stellen zich voor en leggen uit waarom zij in de leerlingenraad willen. De leerlingen kiezen een winnaar uit elke jaargroep. Iedere leerling kan maximaal 1 keer in zijn/haar schoolloopbaan deel uitmaken van de leerlingenraad.

6.3 Verloop van de vergaderingen en wie is erbij?

Bij iedere vergadering is een leerkracht aanwezig. Het woord ligt vooral bij de leerlingen. De leerlingen uit de leerlingenraad dragen zorg voor de agendapunten. Dit doen ze door een inventarisatie te maken vanuit de klassen.

6.4 Functie van de leerlingenraad

De leerlingenraad geeft alle leerlingen van de midden en bovenbouw de mogelijkheid om zich uit te spreken over alles wat betrekking heeft op deze leerlingen, waaronder omgeving van de school, buitenschoolse activiteiten en zaken die met de sfeer op school hebben te maken. Door middel van de leerlingenraad kunnen voorstellen van de leerlingen in de bovenbouw bespreekbaar worden gemaakt. Dit wordt vervolgens met alle leerlingenvertegenwoordigers overlegd tijdens de leerlingenraadvergaderingen en er wordt bij besluitvorming democratisch beslist. Deze beslissingen kunnen als adviezen naar buiten worden gebracht richting directeur, leerkrachten en ouders. De adviezen worden daarbij wel eerst door de begeleider beoordeeld. Vragen/ideeën van de leerlingenraad kunnen besproken worden en teamleden kunnen punten aangeven voor de vergaderingen. Ook op teamvergaderingen kan de leerlingenraad een plaats krijgen.

7. Daltononderwijs in ontwikkeling op Daltonschool Rhenen-Elst

De ontwikkelingen binnen het onderwijs gaan snel. Ook het Daltononderwijs is zeer dynamisch en altijd in ontwikkeling. In dit hoofdstuk staat beschreven wie er verantwoordelijk zijn voor bepaalde ontwikkelingen en hoe het gewaarborgd wordt.

7.1. Daltonleerkracht

Het zijn van een Daltonleerkracht mag niet als vanzelfsprekend worden ervaren. Daltononderwijs stelt hoge eisen aan de leerkracht. Daarom vinden we het belangrijk dat elke leerkracht op Daltonschool Rhenen-Elst in het bezit is van het certificaat 'Daltonleerkracht'. Voor nieuwe collega's geldt de verplichting dat ze na aanstelling een Daltonscholing volgen. Een Daltonleerkracht moet voldoen aan een aantal specifieke competenties die voor een goede Daltonleerkracht onmisbaar en kenmerkend zijn.

De kernkwaliteiten van een Daltonleerkracht zijn:

- **Betrokken:**

Een goede leerkracht is betrokken bij zijn leerlingen. Dat betekent dat hij elke leerling persoonlijke, positieve aandacht geeft. Dit zorgt voor een toename van het zelfvertrouwen van de leerling.

Tegelijkertijd beïnvloedt deze aandacht de relatie tussen de leerkracht en de leerling op positieve wijze, waardoor het onderwijs en de sfeer in de klas versterkt worden.

Een goede leerkracht zoekt de samenwerking met ouders daar waar dat nodig is en omgekeerd. Ouders en leerkracht hebben namelijk hetzelfde doel: het kind begeleiden in de ontwikkeling.

Een goede leerkracht zorgt voor betrokkenheid van leerlingen bij de les, waardoor de leerling een actieve leerhouding ontwikkelt en het eigenaarschap van het kind gestimuleerd wordt.

- **Vertrouwen:**

Een goede leerkracht geeft blijk van vertrouwen in de leerlingen. We geloven erin dat leerlingen willen leren, dat ze goede keuzes kunnen maken, dat ze kunnen samenwerken en organiseren.

Een goede leerkracht streeft naar een positieve samenwerking tussen ouders als ervaringsdeskundigen van hun kind en de leerkracht als onderwijsprofessional die het kind als leerling het beste kent. Dit stimuleert de ontwikkeling van de leerling. We zijn ervan overtuigd dat we de ontwikkeling van de leerling op positieve wijze ondersteunen als we vertrouwen op elkaars deskundigheid.

- **Open:**

Open kent veel mogelijke vormen, zoals openheid, openbaar, openhartig en openstellen.

Een goede leerkracht staat open voor elke leerling, diens eigenheid en de daarbij behorende eigen ontwikkeling. Zo houden we daar waar mogelijk rekening met de achtergrond en leefwereld van de leerling. Op die manier krijgt de leerling het (zelf)vertrouwen om de wereld met een open houding tegemoet te treden.

Een goede leerkracht zoekt verbinding met de ouders door met een open houding wederzijdse verwachtingen uit te spreken. Zo worden eventuele zorgen tijdig en eerlijk gedeeld, maar krijgen ook positieve ontwikkelingen ruimschoots de aandacht.

- **Gedreven:**

Een goede leerkracht is gedreven om het beste uit de leerling naar boven te halen. Dit wordt gekenmerkt door de focus op de ontwikkeling hoog in het vaandel te houden en altijd te streven naar het bieden van het beste onderwijs.

Als team leren we van en met elkaar. We beschikken over een onderzoekende houding en willen ons van daaruit scholen om de nieuwste ontwikkelingen te kunnen (laten) toepassen. De positief-kritische houding die daaraan ten grondslag ligt, maakt dat alleen de vernieuwingen die we als meerwaarde voor onze onderwijskwaliteit beschouwen een plaats krijgen binnen onze school. We inspireren elkaar om innovatief te zijn en het lef te tonen nieuwe inzichten in praktijk te brengen. Ook wij leren voor het leven.

Ons gedreven team met LEF leidt de leerling op tot een mens met LEF!

7.2. Daltoncoördinator

De Daltoncoördinator is de eerst aanspreekbare persoon voor alle zaken die betrekking hebben op Dalton. Daarbij valt te denken aan doorgaande lijnen voor samenwerken, zelfstandigheid, vrijheid/verantwoordelijkheid, effectiviteit/doelmatigheid en reflectie (klassenmanagement, rapporten).

De Daltoncoördinator zorgt samen met de directie voor de organisatorische aansturing van alle Daltonaspecten, welke het functioneren van de school aangaan en verbeteren. Tevens draagt de Daltoncoördinator mede zorg voor de pedagogische en onderwijsinhoudelijke voortgang ten aanzien van de onderlinge afstemming tussen alle groepen.

Positie in de organisatie:

De taak van de Daltoncoördinator wordt, bij goed functioneren, aangegaan voor een tijdsduur van minimaal 3 jaar. De Daltoncoördinator wordt aangestuurd door de directeur en legt periodiek verantwoordelijkheid af.

Bevoegdheden en taken:

Bewaken van het Daltongedachtengoed en het borgen hiervan.

De Daltoncoördinator ontwikkelt en borgt de Daltonkwaliteit en -kenmerken van het onderwijs; de doorgaande lijnen binnen de school, ook bij wisselingen van personeel. De Daltoncoördinator schrijft samen met het management en input van het team het Daltonboek en evalueert dit minimaal 1 keer per jaar.

De Daltoncoördinator stelt samen met directie en input van teamleden het DOP

(Daltonontwikkelplan op en evalueert aan het einde van ieder schooljaar het jaarplan (DOP) en herzielt samen met de directie eventueel het jaarplan (DOP) voor de komende jaren.

De Daltoncoördinator bereidt in samenspraak met de directie de Daltonvisitatie voor.

Daltonontwikkeling

De Daltoncoördinator onderhoudt contact met regioafdeling Midden-Nederland, de Nederlandse Daltonvereniging en bezoekt de bijeenkomsten.

De Daltoncoördinator ontplooit initiatieven om samen met de directie verbeterdoelen vast te stellen, onder andere naar aanleiding van de visitatieadviezen, maar ook op basis van nieuwe inzichten in de literatuur en nieuwe ontwikkelingen elders en bereidt deze mede voor.

Coachen/begeleiden collega's

De Daltoncoördinator begeleidt, coacht en enthousiasmeert (nieuwe) collega's. De

Daltoncoördinator brengt klassenbezoeken en voert klassenconsultaties uit d.m.v. een kijkwijzer.

Nieuwe kennis in het team brengen

De Daltoncoördinator brengt nieuwe kennis in het team in, onderzoekt welke scholingen voor het team wenselijk zijn.

De Daltoncoördinator draagt zorg voor Dalton-agendapunten.

7.3. Borging

“Door verschillen te delen, vermenigvuldigt de kwaliteit”. (Parkhurst)

Wij vinden het belangrijk dat de kwaliteit van ons Daltononderwijs gewaarborgd wordt. Dit doen wij door ons planmatig te ontwikkelen. Jaarlijks wordt een Daltonontwikkelplan (DOP) opgesteld. We werken daarbij met een meerjarenplanning die synchroon loopt met de schoolplanperiode. Deze ontwikkelingen borgen we in ons Dalton(werk)boek en via de website en in de externe nieuwsbrieven houden we ouders en belangstellenden hiervan op de hoogte.

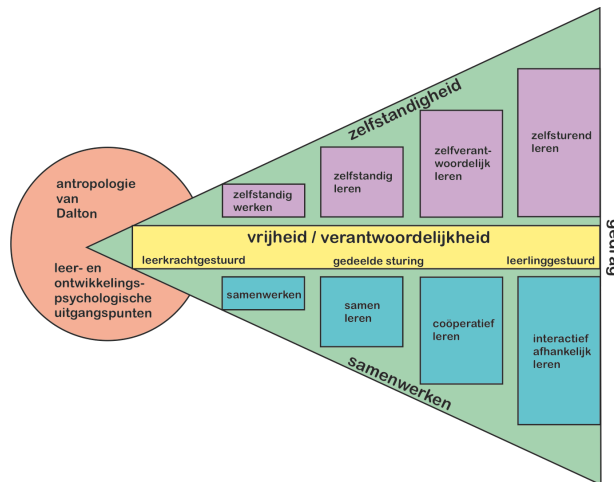
In principe is de Daltoncoördinator samen met de directie verantwoordelijk voor de (waar)borging van alle zaken die betrekking hebben op Dalton. De Daltoncoördinator onderhoudt contact met de Nederlandse Dalton Vereniging en bezoekt de bijeenkomsten. Samen met de directie ontplooit hij initiatieven om verbeterdoelen vast te stellen, maar ook voor de organisatorische aansturing van alle Daltonaspecten, welke het functioneren van de school aangaan en verbeteren.

Wij vinden het zeer belangrijk om Dalton in beweging te houden. Daarom is *‘het Dalton(werk)boek structureel aanvullen, aanpassen, levend en gewaarborgd houden binnen het team’* één van onze speerpunten.

7.4. Voortgang en aanbevelingen visitatie

De conclusie uit de (k)ijkwijzer is dat het Daltononderwijs op Daltonschool Elst op het gebied van zelfstandigheid, samenwerken en vrijheid/verantwoordelijkheid vooral leerkrachtgestuurd en gedeeld gestuurd met nadruk op de docent is.

We willen ons meer ontwikkelen naar gedeeld gestuurd met nadruk op de leerling en leerlinggestuurd. Daarom is de afgelopen schooljaren meer gekeken naar de ik-doelen. Deze hebben meer een verdieping gehad. Het heeft zelf geresulteerd tot het ontwikkelen en inzetten van een doelenmap.

Verder is instructie effectiever geworden en hebben we beter in beeld wat elke leerling nodig heeft en met welke doelen ze aan de slag kunnen door o.a. toets- en observatiegegevens goed te analyseren. Daarnaast maken coöperatieve werkvormen nu deel uit van ons onderwijs.

De aanbevelingen uit het visitatiebezoek van 2017 waren:

- **Aanbeveling 1:**
Neem de eerste twee aanbevelingen van de vorige keer nogmaals onder de loep. Behoud het goede en bouw verder uit naar nog meer eigenaarschap van de leerling over zijn leerproces:
 1. Schenk vertrouwen aan je leerling, geef hem meer ruimte voor eigen inbreng. Zet de stap naar minder leerkracht-gebonden en meer leerling-gestuurd.
 2. Neem de leerling mee in het Daltonproces, hij moet dit kunnen verwoorden om het meer eigen te maken.
- **Aanbeveling 2:**
Werk voort aan het net ingezette proces van ik-doelen. Kijk daarbij kritisch wat kan en hoe ver jullie willen gaan; maak keuzes. Zorg daarbij voor een doorgaande lijn.

In dit Dalton(werk)boek is terug te vinden dat de aanbevelingen grotendeels gerealiseerd zijn.

7.5 Dalton ontwikkelplan (DOP) en meerjarenplanning

Elke schoolplanperiode zorgen we voor een meerjarenplanning op Daltongebied. Elk schooljaar is Dalton een van onze ontwikkel onderwerpen. Deze worden jaarlijks geëvalueerd en bijgesteld in een jaarplan (DOP).

7.5.1 DOP

Schooljaar 2022-2023 Dalton: Afgelopen schooljaar is er gewerkt aan het herziene vernieuwde Daltonboek. Dit is opnieuw vormgegeven en de inhoud is waar nodig aangepast.

Er is aandacht geweest voor het werken met eigen doelen d.m.v. leerlingprofielen en doelen muren. Op het programma stond ook het rapport. Dit doel en de werkgroep is door omstandigheden uitgesteld. Tijdens de tussentijdse evaluatie van het jaarplan bleek ons doel niet haalbaar. We hebben dit naar het nieuwe schooljaar verplaatst.

DOP 2023-2024 en tussenevaluatie

Omschrijving en doel	Wie en wat?	Uitvoering/evaluatie tot maart 2024	Eindconclusie-ontwikkeling juli
----------------------	-------------	-------------------------------------	---------------------------------

			2024
Doel: Alle leerkrachten zijn op de hoogte van het Daltonplan en kennen de werkwijze. Een Dalton Kwaliteitskaart is gemaakt ter ondersteuning om de afspraken snel te kunnen vinden	Daltoncoördinatoren in samenwerking met de directie, zorgen voor de de overdracht en de presentatie in de teams.	Maart: Het Daltonplan is definitief. Besproken met beide teams. Besproken met de MR De Kwaliteitskaart is gemaakt en gepresenteerd in de teams.	
Doel: Periode 2 en 3 en 4 staan in het teken van Daltonontwikkeling en doorgaande lijn. Tijdens deze periodes is er collegiale consultatie en staan de bordsessies in het teken van Dalton.	Daltoncoördinator - groepsbezoeken met kijkwijzer. Team - Collegiale consultatie Leerkrachten kiezen zelf periodedoelen waaraan ze gaan werken in de groep.	Daltoncoördinator - groepsbezoeken met kijkwijzer en terugkoppeling is gerealiseerd op beide locaties. Meeste collega's hebben de andere locatie bezocht. Na de herfstvakantie tot en met de meivakantie. Bordsessies met Daltonontwikkeling - individuele doelen per groep.	
Scholing nieuwe collega's	vier collega's volgen de Daltonopleiding	Zij presenteren hun onderwerp Rapport en portfolio en onderzoek tijdens een beleidsvergadering . In mei 2024 wordt de opleiding afgerond.	
Rapport en portfolio Visie ontwikkelen op wat wij als school willen - onderzoek	Het huidige rapport en de ik-doelen map vinden we onvoldoende effectief. Het draagt onvoldoende bij aan eigenaarschap. het is te veel leerkrachtgestuurd. Het is onze wens om dit meer leerlinggestuurd te maken.	We zitten nog in de fase van visievorming. Het team zit hierin nog niet op een lijn. <u>Conclusie januari 2024:</u> <u>Wat zouden wij willen?</u> Wij willen onderzoeken hoe wij ons 'portfolio' en welke vorm wij dit willen geven. De naam portfolio is niet per-se noodzakelijk. Het moet een schooleigen vorm zijn die we zelf zo praktisch, effectief en zinvol mogelijk in kunnen zetten.	We willen dit traject zorgvuldig afronden en hebben afgesproken dat de deadline nu ligt op 31-12-2024.

		<p>Het gaat erom dat wij een modus vinden waarbij het kind, de ouder en de leerkracht naast de vakinhoudelijke zaken, in gesprek zijn over de ontwikkeling die kinderen doormaken op het gebied van de kernwaarden en talenten. Door het gebruik van een 'portfolio 'worden leerlingen zélf verantwoordelijk voor hun leerproces. Dit heeft een belangrijke positieve invloed op de motivatie voor het leren.</p>	
<p>CW- Doel borgen van de afgesproken werkvormen.</p>	<p>In de afgelopen hebben alle leerkrachten leren werken met EDI. Daarnaast zijn een aantal coöperatieve werkvormen die we structureel zijn gaan inzetten op schoolniveau. De Daltoncoördinatoren brengen de afspraken hierover onder de aandacht.</p>	<p>De Daltonafspraken zijn aan het begin van het schooljaar besproken en onder de aandacht gebracht.</p>	<p>Dit punt is al afgerond bij de start van het schooljaar. Alle collega's gebruiken coöperatieve werkvormen bij hun lessen.</p>

7.5.2 Meerjarenplanning

Afronding schoolplan periode 2019-2023

Schooljaar 2022 - 2023

- Daltonplan borgen en bijstellen werkwijze
- Daltonwerkboek borgen en bijstellen
- Scholing nieuwe collega's jaarlijks inventariseren en op reële termijn laten volgen
- Leerlingenraad
- Doorgaande lijn meer zichtbaar maken
- Rapport
- Kijkwijzer opzoeken en updaten

Schoolplanperiode 2023-2027:

Schooljaar 2023 - 2024

- Daltonplan borgen en bijstellen werkwijze
- Rapport
- Visitatie voorbereiden, rekening houdend met de planning, op vergaderingen tijd reserveren; verwacht in voorjaar 2024
- Leerlingenraad
- Afronding scholing collega's
- Portfolio ik-doelen - werkvorm effectiever maken; moet meer gaan leven voor leerlingen en ouders
- Collegiale consultatie structureel maken
- Coöperatieve werkvormen

Schooljaar 2024 - 2025

- Daltonplan borgen en bijstellen werkwijze
- Aanbevelingen visitatie uitwerken
- Wens:
 - leerlijn nakijken
 - reflectie - speerpunt van het jaar
 - collegiale consultatie
 -

Schooljaar 2025 - 2026

- Daltonplan borgen en bijstellen werkwijze
- Aanbevelingen visitatie
- Wens:
 - talentontwikkeling
 - vrijheid en verantwoordelijkheid - speerpunt van het jaar
 - collegiale consultatie

Schooljaar 2026 - 2027

- Daltonplan borgen en bijstellen werkwijze
- Wens:
 - talentontwikkeling
 - zelfstandigheid - speerpunt van het jaar
 - collegiale consultatie